

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Dispvtatio VIII. De modo, quo existit Christus in Eucharistia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

DISPUTATIO VIII.

De modo, quo existit Christus
in Eucharistia.

SECTIO I. *Vtrum Christus secundum totum, quod includit, sit in hoc Sacramento.*

SECTIO II. *Vtrum corpus Christi habeat in Eucharistia eamdem figuram, quam habet in celo?*

SECTIO III. *Vtrum totus Christus sit sub qualibet specierum parte?*

SECTIO IV. *Quid significetur per Corpus in verbis consecrationis.*

SECTIO V. *Quid ponatur in calice ex vi verborum.*

SECTIO VI. *Vtrum Diuinitas & Personatates Diuinae sit in Eucharistia ex vi verborum.*

A N C T V S Doctor q. 76. art. 1. querit, An sit totus Christus in hoc Sacramento? Art. 2. Vtrum sit totus sub utraque specie? Art. 3. Vtrum sit totus sub qualibet parte specierum? Art. 4. Vtrum sit tota quantitas Christi? quibus omnibus respondet affirmatiue. Art. 5. Vtrum corpus Christi sit in Eucharistia, sicut in loco? Respondet que negatiue: de quo dictum est satis in superioribus. Art. 6. Vtrum corpus Christi sit mobiliter in Eucharistia? Et respondet, moueri non per se, sed per accidens. Art. 7. Vtrum corpus Christi in Eucharistia possit videtur oculis corporeis: Cui responder negatiue. Denique Art. 8. Vtrum quando in hoc Sacramento apparat miraculose caro, vel puer, sit ibi vere corpus Christi? Cui respondet sub quadam distinctione. Materiam huius questionis in sequentibus examinabimus.

SECTIO I.

Vtrum Christus secundum totum, quod includit, sit in hoc sacramento?

2.
Augustin.
S. Thom.
Conclusio do
fidei.
Conc. Con
stant.
Cone. Basil.
Florent.
Trident.

N Omine Christi intelligimus suppositum diuinum Verbi subsistens in duplice natura, humana & Diuina, ut docet Augustinus Ser. 49. de tempore; & Theologi cum S. Thoma 3. part. q. 17. art. 1. & 2. Quo supposito, certum est de fide, totum Christum secundum totum quod includit, esse in Eucharistia, & sub qualibet specie. Habetur in Concilio Constantienti *sess. 13.* in Basili *sess. 30.* in Florent. sub Eugenio in Decreto Fidei post ultimam sessionem; in Tridentino *sess. 13. cap. 3. & sess. 21. cap. 3.* Probari potest ex communis Patrum consensu ab ipsis Apostolis derivato, & ab Ecclesiis semper vnam in ter accepto: de quo videatur Vazquez *disp. 185. cap. 1.* qui bene aduerit, aliqua scriptura loca, ex quibus haec veritas solet communiter probari, non habere efficaciam; poslunt enim facile in contrarium explicari.

Ratione item probatur, quia licet non omnia, que Christus includit, ponantur in Eucharistia ex vi verborum; omnia tamen ponit debet saltem per concomitantiam ratione connexionis, quam ea omnia habent inter se sequare. Concilium Tridentinum dicta *sess. 13. cap. 3.* postquam dixit, corpus esse

ex vi verborum sub speciebus panis, & sanguinem sub speciebus vini, sic addit: *ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque naturali illius connexionis, qua partes Christi Domini, qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur: Divinitus porro propter admirabilem eius cum corpore, & anima hypotheticam unionem. Haec sunt verba Concilij; post quae relata difficultas, in quo fundetur haec concomitantia ratione unionis, ita ut posito corpore in hostia, necessitate sit ponit etiam animam.*

P. Vazquez vbi supra n. 9. & disp. 189. & cap. 4. & disp. 192. c. 3. dicit, totum hoc fundati in eo, quod Vazquez ea, que conuenient alicui antecedenter ad locum, conuenient ei secundum se, & ideo impossibile est etiam de potentia absoluta, ut conueniant ei in uno loco, & non in alio: quare cum anima, v. g. vniuersi corpori antecedenter ad locum, vniuersit illi secundum se; & per consequens vbiunque fuerit illud corpus, debet necessarie esse animatum. Verum in hac doctrina & fundamento supponit eius Author falsa *de jure* principia Philosophiae. Verius enim est, posse diuinitus idem corpus in uno loco esse album, & in alio carere albedine; quia ad hoc ut sit album utrobique, non sufficit habere albedinem, sed requiritur etiam duplex praesentia albedinis in utroque loco: potest autem Deus date albedini vnam praesentiam, & non aliam. Ex quo patet ad fundamentum P. Vazquez, nam licet albedo vniuersi subiecto secundum se, & independenter ab hoc loco; ipsa tamen albedo pender a posteriori ab aliquo loco, in quo sit per propriam vocationem; & ideo licet antecedenter ad locum denominet Petrum album, non tamen denominat Petrum album in duplice loco, nisi ipsa albedo sit in duplice loco; de quo dixi latius supra disp. 5. sect. 3.

Dicendum ergo est, hanc concomitantiam fundari in connexione, & vniione partium inter se; nam ex ipso, quod partes sunt vnitae, poslant ex naturali ratione unionis, ut quocumque feratur una, se riantur etiam & aliae partes: haec enim est natura unionis, ut sit modus quidam, ratione cuius colligentur extrema inter se, & habent aliquam inseparabilitatem: sicut modus, quo colligantur duo extrema alicuius funiculi, reddit utramque partem aliquonod inseparabilem; & per hanc exigentiam declaratur optimae essentiae unionis Phylax, prout differt ab aliis modis relatiuis: nam actio, qua igit calefacit lignum, licet posstulerit, quod agens sit proximum passo, non tamen posstulerit, quod abunde passo, abeat etiam agens cum illo nece contra; & ideo etiam si illud lignum, & calor productus poneretur in duobus locis, non poneretur ignis utrobique: at vero modus unionis Physica taliter colligat utramque extreum, ut perseverante vniione, necesse sit ex natura rei, quodlibet extreum, vbiunque ponatur, afferre secum aliud, cum quo vniatur; quantum est ex vi unionis, nisi obfer peculiaris ratio, & natura ipsius extremit, ut continet in praesentia locali: nam licet corpus Christi affeat secum alia accidentia, que habet in celo, non tamen habet in Eucharistia praesentiam, quam habet in celo; quia illa praesentia essentialiter est affixa tali spatio imaginario, nec potest diuinitus ponit in alio spatio diuerso, & ideo non potest ponit per concomitantiam in duplice loco.

Obiectio primo: Verbum vniuersum cum humanitate Christi; & tamen non vbiunque est Verbum, ponitur humanitas Christi: ergo vnu inter partes humanitatis non sufficit, ut ex natura rei, vbi est vna, ponantur aliae. Respondeo negando conseq. 6. 9. *Opus fe*

Disput. VIII. Sect. I.

311

quentiam. Ratio discriminis est, quia Verbum est vbiique vt in spatio adæquato, hic vero vt in spatio inæquato; quare non oportet, quod habeat hic aliud extreum, cui vnitur: vno enim solum possumus statulat, quod vbi vnum extreum est vt in spatio adæquato, adsit etiam aliud extreum; non vero vbi quod in omnibus partibus spatij adæquati, vbi est vnum extreum, adsit etiam aliud, vt patet experientia animæ rationalis, quæ licet sit in pede, & in capite, non postulat habere in capite vniōnem, quæ habet in pede; quia scilicet in capite non est adæquatæ vt in spatio adæquato, sed partialiter: at vero si omnia ponenter in alio loco adæquato, postularet habere etiam ibi caput, & pedem, &c. vt diximus supra Disput. 5. & iterum in materia de Incarnatione Disput. 11. Sect. 7. Ratio autem huius diuersæ exigentia est, quod res, vbi adæquatæ existit, debet secum habere totam suam supellec̄t̄ilem (vt ita dicam) & omnia sua secum portare, quia taliter ibi existit, ac si nusquam alibi existere; at vero vbi existit inadæquatæ, non debet habere ea omnia, quia præfentia inadæquata connotat rem alibi etiam inadæquatæ existere, vbi habeat, quæ hic illi defuit. Hinc ergo sit, Verbum non habere secum humanitatem in aere, v. g. quia illud spatium non est adæquatum, sed inadæquatum Verbo; sicut locus capitis est inadæquatus animæ rationali.

Dices, ergo sanguis Christi non debet ponи per concomitantiam in tota hostia cum corpore, sed in aliqua parte hostie, quia non est corpus in singulis hostiis partibus per præsentiam totalem, sed per partiale, ex quibus omnibus conflatur vna integræ totalis in tota hostia. Respondeo negando sequiam, quia etiam in singulis partibus hostie habet corpus Christi præsentiam adæquatam, prout nunc loquimur de præsentia adæquata, id est, talam, quæ sola posset sufficiens manere, ablatis aliis: nam licet illa possit continuari cum aliis, potest tamen manere sine aliis; sicut præsentia Angelicæ, quæ est in dimidio gymnasii, licet possit viri cum alia præsentia, quia sit in alio dimidio, potest tamen sufficiens manere sine alia; & ideo Angelus in quaïs parte huius spatij debet habere omnia sua accidentia; quia in quaïs parte seorsim potest sufficiens mouere vt in spatio adæquato, & sufficiens. Sic etiam corpus Christi sacramentaliter existens taliter est in quaïs parte hostie, quod illa sola sufficeret ad præsentiam sacramentalem.

Virgebis adhuc, in sententia ponente minima naturalia, corpus Christi, prout est in dimidio minimi panis, non habet spatium sufficiens ad existendum ibi solum sacramentaliter; ergo prout est ibi, non debet habere per concomitantiam ea omnia, quæ habet in celo; sufficiet ea habere in aliqua parte minimi. Respondeo, etiam admissa illa sententia, corpus Christi habere in singulis partibus minimi omnia, quæ habet in celo; quia licet ex Divina ordinatione non possit esse nisi in uno minimo, eo quod nolit Deus conferuare præsentiam sacramentalem, nisi sub speciebus panis naturalis; ceterum quantum est ex natura illius præsentia, & illius modi estendi, sufficiens posset manere in medio illius spatij; quia sicut Angelus posset ibi sufficiens existere, ita & corpus Christi existens ad modum rei spiritualis, & per præsentiam similem præsentia Angelicæ.

Obiectes secundo principaliter contra doctrinam traditam, quia sanguis non vniatur physicæ corpori Christi, nec informatur animæ rationali, iuxta probabiliorē sententiam, quam suppono ex Philosophia; ergo si tota concomitantia fundatur in

vniōne partium inter se, non est cur sanguis ponatur in hostia per concomitantiam cum corpore; que contra. Respondet, sanguinem, licet non vniatur physicæ cum carne, esse tamen partem hominis, quæ vna cum carne componit intrinsece vnam humanitatem (vt dixi in tractatu de Incarnatione Disput. 14.) non vnitatem mathematica per continuationem perfectam, sed per vnitatem physicam, que resultat ex coniunctione vtriusque partis sibi inuicem subordinatae in ordine ad eamdem animam rationalem, quæ licet non informet vtriamque partem, vtraque tamen virtutem, & indiget ad suas operationes: quare non potest caro ponni sine sanguine, neque est contra; quia vtraque est entitas partialis de se, & incompleta, & per consequens vbiunque sit, postulat esse in statu connaturali, non esset autem in statu connaturali, nisi completeretur per aliam compartem; sicut materia non esset in statu connaturali, si esset sine forma, cum qua componit totum ad quod ordinatur. Propter hanc ergo naturalem connexionem, & exigentiam, quæ vna pars petit completi per aliam, ponitur caro cum sanguine, & est contra, etiam si sanguis non animitur, & licet caro, & sanguis non vniatur aliqua vniōne continuativa inter se.

Huic nostræ sententia, quam olim tradidimus, & huic modo declarandi necessitatem concomitantia, postea alij dupliciter se oppofuerunt. Primo, quidam Auctor modernus obicit nobis, quod gratis, & ab illo fundamento hoc afferatur. Ego tamen exstimo, non vnicum, sed plura nobis suis adducta fundamenta. Primum ex hoc mysterio, in quo replicant ea, quæ Christus habet in celo. Secundum ex Tridentino docente, id fieri vi vniōnis, & connexionis partium inter se. Tertium à priori ex natura, & quidditate vniōnis physicæ, quæ affer colligationem, & inseparabilitatem, atque adeo exigentiam replicationis, vtriusque extremi, quoties alterum illorum replicatur. Quartum ab exemplo Verbi Divini, & animæ rationalis, quæ non habent in singulis partibus sui spatij adæquati omnia, quibus alicubi vniuntur: vnde colligitur illam exigentiam non esse pro singulis partibus spatij adæquati, sed pro singulis spatibus adæquatis: cuius diuersitatis rationem aliquam à priori reddidimus: non est ergo gratis, & ab illo fundamento conficta doctrina illa, præferrim cum ea posita, omnia bene coherent, & explicentur.

Obicit secundo, quia ex nostra doctrina sequitur, animam etiam rationalem in capite debere habere omnia, quæ habet in aliis partibus corporis: nam anima potest manere in spatio capitis tanquam in spatio adæquato: potest enim ibi manere, licet pes abcircindatur. Respondet, supposita vniōne animæ cum corpore integro, non posse manere animam in spatio solum capitis, sed debere esse in spatio totius corporis, vel destrui vniōnem; non est ergo in spatio capitis tanquam in spatio adæquato, vel sufficiens sibi secundum præsentem statum coniunctionis cum tali corpore.

Dices, Angelus etiam, quando est in tota aula per vnum vbi indivisiibile, non existit in quaïs parte spatij, vt in spatio adæquato; nam per illam vbiicationem respicit singulas partes spatij, vt spatiū inadæquatum, cum non possit per illud vbi esse præfens soli dimidio illius spatij, & tamen in singulis partibus illius spatij habet omnia sua accidentia; ergo idem debemus dicere de anima rationali. Respondeo, Angelum in predicto caſu esse in singulis partibus spatij, vt in spatio sibi sufficiens, quia antecedenter ad vbiicationem ipsam nihil habet Angelus.

Respondet hinc sanguis non vniatur physicæ cum carne, est tamen pars hominis.

10.
P. Arriag.
Disput. 14.
Physic. Sect. 1.
10. num. 151.
Prima ratio
cur hoc dicatur.
Secunda.

11.
Obiectio secunda.

Respondeo.

12.
Institutiones.

Respondeo.

gelus, ratione cuius exigat tot partes spatij, sed posset aequa bene esse in dimidia, vel quarta parte, licet non per illam vocationem, sed per aliam: est ergo in singulis vt in spatio sibi sufficienti, & quod solum potest retinere per aliam vocationem. At vero anima rationalis antecedenter ad vocationem habet iam talem statum, & modum essendi propter coniunctionem ad talis corpus, vt exigat presentiam ad tot partes spatij, & non pauciores; vnde in singulis non est vt in spatio sibi sufficienti, & quod posset solum retinere etiam per aliam vocationem, sed vt in parte spatij adaequati, quod exigit; & ideo non est necesse, quod in singulis partibus habeat omnia sibi vnitata: sicut nec Verbum Divinum habet in singulis partibus sui spatij humanitatem sibi physice vnitam.

Respondeat ille Author, Verbum non habere humanitatem in singulis partibus spatij; quia humanitas non petit natura sui vnitam cum Verbo Divino; imo hoc illi naturaliter repugnat: illa autem sola debet replicari, & esse in omnibus locis, in quibus est subiectum, quae sunt illi connaturalia. Addit autem num. 147. neque etiam eiusmodi accidentia, vel quasi accidentia connaturalia debere replicari cum subiecto diuinus replicato in duobus locis, sed ea solum, quae pertinent ad naturale subiecti complementum; vnde replicata materia, debet quidem replicari forma substantialis; & hac replicata, debet replicari materia, & passiones, non vero cognitio-nes vel appetitiones; imo est nouum miraculum haec alia replicari, cum absque illis possit subiectum connaturaliter esse.

Hac doctrina difficultis, & duriuscula est; primo, quia consequenter debet hic Author concedere, animam Christi in Eucharistia non ponit de facto primo quia sequetur Christum non ponit in Eucharistia cum gratia habi- tuali.

Secundo, licet humanitas non petat ex natura sua vnitam cum Verbo, vno tamen humanitatem cum Verbo petit ex natura sua, & essentialiter vnitam cum Verbo: ergo sicut gratia habitualis Angelii, quia ex natura sua petit vnitam cum Angelo, petit etiam esse in singulis partibus spatij adaequati, in quo est Angelus; vt ille Author concedit: eodem modo vno hypostatica propter eandem rationem debet esse in toto spatio adaequato, in quo est Verbum; non enim minus ordinatur haec vno ad Verbum, sed multo magis, quam gratia ordinatur ad Angelum. Denique nulla appetit ratio, cur res in quolibet loco, vbi replicatur, petat habere suum naturale complementum, & non petat habere omnes alias perfections, quae licet non sint ita necessariae, sunt tamen vtiles ipsi. Nam sicut de facto anima est in pede absque accidentibus, quae habet in capite; sic etiam anima est in pede absque organis, quae sunt in capite: & tamē si ponetur in alio loco, debet ibi habere omnia sua organa, & omnes suas passiones; ergo ex illo argumento non potest colligi minor exigentia habendi in utroque loco alia acci-

dentia, quam proprias passiones. Vnde Catechismus Romanus de Sacramento Eucharistiae §. 34. ex me. *Canticum vniōne physica colligit concomitantiam vniuersalem omnium, qua inter se vniuntur. Si enim duo aliqua (inquit) inter se re ipsa coniungantur, vbi unum sit, ibi etiam alterum esse necesse est.*

Alij ergo Theologi recentiores Salmaticenses alteri huic nostrae doctrine aduersantur. Dicunturque, rem in pluribus locis replicatam debere ex natura rei in illis omnibus habere omnes suas perfections intrinsecas, vel ea omnia, per quae intrinsecē mutatur, vel a quibus dependet; ideo humanitas Christi deber habere secum Verbum, quia ita cum illi vnitur, vt ab eo dependeat: ideo debet habere secum omnes suas perfections, quia per illas in se intrinsecē mutatur: ideo vero Verbum non debet habere secum vbique humanitatem, quia nec ab ea dependet, nec per vniōnem cum illa in se intrinsecē mutatur. Rationem autem differimini redditum, quia res, quando in alio loco replicatur, debet ponit qualis est in se intrinsecē; ergo debet replicari cum omnibus suis perfectionibus intrinsecis, non vero cum extrinsecis, quia per extrinsecis non aliter se habet in se. Recedunt autem a nostro explicandi modo, solum, quia ex ipso sequitur, Angelum non necessitari ad habendum suum actum intellectum, vel amoris in toto spatio, in quo est, cum sufficiat habere illum in aliquia parte spatij adaequati, quod si semel concedatur, non est cur dicamus, vniōnem beatam esse in toto spatio, in quo est anima: & sic de aliis.

In hoc modo explicandi adhuc sunt aliqua difficultates. Prima, quia anima etiam mutatur intrinsecē per suos actus; & tamen non vbiunque est anima, sunt eius actus; ergo recurredum est ad illam rationem de spatio adaequato, & inadaequato; vel alia ratio magis vniuersalis assignanda est. Secunda, quia iij Authorum non reddunt rationem sua regulæ, cur scilicet replicata re, debent replicari quia illam afficiunt intrinsecē, non verò alia, que licet vniuantur, non tamen afficiunt eam intrinsecē: dicere enim, debet replicari rem propter est in se, est respondere cum conclusione; nam res propter est in se intrinsecē, est res cum iis, quibus intrinsecē afficitur. De hoc autem petitur ratio, cur debet replicari cum iis, quibus intrinsecē afficitur, & non cum iis, quibus physicē vnitur. Tertia, & a priori, quia omnis vno physicē vnit, alligat, vt ex ipso vniōnis conceptu constat: quid enim est physicē vnit, nisi connectere, & ligare? ergo omnis vno debet colligere extrema, & ex parte, vt, vbi reperitur vnum, sit etiam aliud, sive vno afficiat intrinsecē, sive non: aliqui non participabit proprium conceptum vniōnis. Quarta denique, quia argumentum, propter quod illi Theologi a nostro modo explicandi reciperunt, non est tanti ponderis: iam enim supra respondimus, Angelum esse in quibus parte sui spatij, vt in spatio sufficienti, & ideo in quibus parte debere habere suas intellectiones, & reliqua accidentia; quod non procedit in anima rationali, quae non est in quibus parte vt in spatio sufficienti secundum statum, & modum existendi, quem habet, coniunctionis ad tale constitutum?

Hoc supposito, dubitari potest, primo, an ponatur in Eucharistia tota substantia, quae in Christo Domino reperitur. Et in primis certum est, non solum carnem, sed ossa, & nervos esse in Eucharistia; quia licet aliquando solius carnis fiat mentio, vt cum dicitur, *Caro mea vere est cibus, &c.* caro tamen significat sive sapient illam partem hominis, que

conditum

condiscutitur à spiritu, ut in symbolo Athanasij: *Animarationalis, & caro unius est homo;* quare in praesenti nomine *carnis* intelligitur tota Christi substantia corpora, excepto *languine*, qui dicitur esse *potus*, & à quo ex modo loquendi distinctione fuit *caro*, quando actum fuit de hoc sacramento. *Dubitari* potest de *præputio*, an sit in Eucharistia: item de aliis partibus, quas forte non habuit Christus tempore *Cœna*, sed postea per nutritionem acquisuit; & è contra de aliis, quas tunc habuit, & postea tempore mortis fuerant deperditæ, & denique de *inguibus*, *capillis*, *saliua*, & aliis huiusmodi, quae nunc habet, vel habuit saltem in *cœna*.

19. *Respondeatur breuiter;* quidquid sit, an hæc ponatur ex vi verborum, vel solum per concomitantiam (de quo postea) ponit tamē in Eucharistia; quia *præputium*, v.g. *nunc coniunctum* est in *cœlo* cum aliis partibus corporis Christi, quæ hic ponuntur; *ungues* item, *capilli*, & *dentes* iuxta probabiliorem sententiam informantur anima rationali: sed etiā non informantur, sunt partes integrantes corpus humanū; & ideo ponuntur etiam in Eucharistia, quod à fortiori dicendum est de spiritibus animalibus & vitalibus, & de humoribus; hæc enim omnia sunt partes hominis non minus quam *sanguis*, *saliua* autem, & alia excrementa, quæ erant in corpore Christi tempore *cœna*, non pertinent ad integratatem corporis, sicut nec cibus indigestus, quem habebat in stomacho; & ideo hæc non fuerunt in Eucharistia. Denique partes illæ sui corporis, quas post *cœnam* forsan per resolutionem perdidit, & postea non recuperavit, non ponuntur modo de facto; sicut nec partes illæ *sanguinis*, quas probable est in terris mansisse in spinis, vel sudario adhaerentes, non quidem sub forma *sanguinis*, sed in aliquam substantiam rubram mutatas: hæc tamen non ponuntur in Eucharistia, sed solum *sanguis*, quem modo habet in *cœlo*. Dices, ad veritatem verborum requiri, quod ponatur totus *sanguis effusus*: dicitur enim, *hic est Sanguis, qui pro nobis effundetur*, &c. Respondeo, sicut ad veritatem verborum non requiritur, quod totus *sanguis Christi*, qui ponitur in Eucharistia, effusus sit; nam forsan aliud illius non fuit effusum, & sicut aliud sanguis erat in Christo in *cœna* non effundens, eo quod ante Passionem erat conuentus in carnem; & tamen in *cœna* positus fuit sub speciebus vini; ita etiam non requiritur ad veritatem verborum, quod totus *sanguis effusus* ponatur in Eucharistia, sed solum quod ponatur ille, qui nunc est *sanguis Christi*; & de quo est verum dicere simpliciter effusum esse pro nobis, licet nec quoad omnes partes sit effusus, nec habeat etiam omnes partes, quae effusa sunt. De hoc tamen dicam postea sicut vbi quid ponatur ex vi verborum in calice.

20. Secundo dubitari potest, utrum tota quantitas, & alia accidentia communia Christi sint in Eucharistia? De quo S. Thomas *art. 4.* & Vasquez *ibi. Sua, latè disp. 51. selt. 2.* Res tamen est facilis, & quæ aliquid habet de nomine. Durandus, & alii negant, quantitatem Christi ponit in Eucharistia. Durandus licet putet quantitatem esse accidens distinctionum à substantia, cetero tamen repugnare illi modum existendi indubitabiliter. Alij vero, quia vel quantitatem non distinguunt ab actuali partium extensione, vel saltem non denominari substantiam formaliter quantum sine hac extensione. Communis, & vera sententia docet, ponit totam Christi quantitatem in Eucharistia. P. Vasquez *disp. 187. cap. 2.* probat hanc sententiam ex eo, quod substantia sine quantitate non habet partium distinctionem; quare corpus Christi sine quantitate non

P. Joan. de Lugo de Sacramentis.

est corpus humanum, cum non haberet partes. Ceterum hæc ratio supponit sententiam Philosophicam falsam. Certum enim nihil est, substantiam, ablata quantitate habere distinctionem entitatem partium, licet non habeat impenetracionem actualiem; de quo dixi in *Metaphysica*.

Pater Suarez vbi supra probat ex eo, quod substantia sine quantitate non est corpus organicum; quia organizationis fit per diuersitatem quantitatis, & aliorum accidentium, quibus afficiuntur diuersæ partes substantia. Ceterum neque hæc ratio est efficax; quia probabilius est, dari organizationem substantialem, per quam ipsæ partes substantiales sunt substantia altera heterogeneæ, vt dixi in libro de *Animæ*; arque ideo sine quantitate posset manere corpus organicum: quod tandem amplexus est ipse Suarez lib. 1. de *Animæ*, cap. 2. à num. 16.

Alij probant; quia si non est quantitas, non est alia accidentia, quæ subiectantur in quantitate. Sed neque hæc ratio est pro omnibus firma; quia probabile est, accidentia non subiectari immediate in quantitate, sed in substantia: quam sententiam defendit cum aliis P. Hurtado *disp. Physic. 6. § 55.* & Hurtado, Arriaga.

Melius probat potest, quia vel quantitas est distinctione à substantia, vel non. Si secundum; ergo postulata in Eucharistia substantia corporis Christi, ponitur eius quantitas, quæ non distinguitur à substantia. Si vero dicas primum, debes conuenire in definitione quantitatis, ne fiat quæstio de nomine. Est enim quantitas accidentis, quod est proxima radix, ratione cuius substantia postulat impenetracionem cum alio corpore quanto. Hoc autem cum sit quoddam accidentis absolutum à loco, non est cur non ponatur in Eucharistia, sicut anima rationalis, & alia saltem per concomitantiam propter unionem, & connexionem.

Dices, quantitatem non posse ponere sine actuali extensione partium. Sed contra: quia licet quantitas postulet actuali partium extensionem localem; potest tamen diuinitus carere illæ, sicut licet postulet actuali impenetracionem cum alio corpore quanto, potest tamen diuinitus carere hac impenetracionem, vt de facto caruit, quando corpus Christi Domini quantum penetratum fuit cum vtero Virginis, cum lapide Sepulchri, & cum ianuis Cœnaculi: ergo similiter poterit diuinitus carere extensione partium, cum non magis essentialiter petat istam, quam actuali partium impenetracionem.

Dices, effectus formalis quantitatis est reddere subiectum extensem, & diuisibile; ergo repugnat *Inflatus.* ponit in subiecto inextenso, & existenti indiuisibili. Sed contra: quia duplex est extensio, seu diuisibilitas subiecti. Altera extensio, & in ordine ad se, quod nihil est aliud, quam habere entitatem plures partes, & hæc quidem diuisibilitas non prouenit formaliter à quantitate: nam, ablata quantitate, manebunt in subiecto totidem partes, quod antea: & hanc diuisibilitatem retinet corpus Christi in Eucharistia. Altera extensio est in ordine ad locum, per quam una pars non est vbi est alia: & hæc extensio, dato quod proueniat à quantitate, non tamen vt effectus formalis primarius, sed vt effectus secundarius, seu quasi in genere causa efficientis, quatenus quantitas postulat talem ubicationem, per quam una pars subiecti non sit vbi est alia. Ceterum potest diuinitus carere hac extensione actuali, remanere cum solo effectu primario, quod est pereire, quantum est de se, proxime talem extensionem actuali, & impenetrabilem.

Dices iterum, quantitatem esse ipsum modum *Dices iterum.*
D d actualis

Respondeo
primo.

actualis extensio, quo quidem caret corpus Christi in Eucharistia. Sed contra; primo quia hic modus variatur, quotiescumque corpus mutatur localiter; non enim differt ab ipsa actuali praesentia partium, ut probauit in Philosophia; ergo toties variatur quantitas, quod est contra omnes Philosophos. Contra secundo, quia antecedenter ad actuali extensio darur in subiecto aliquid, ratione cuius debatur illi impenetratio cum alio corpore; hec ergo erit quantitatis sive sit distincta a substantia, sive non. Quantitas enim secundum communem modum loquendi appellatur illa radix proxima impenetratio. Et iam reducerur res ad questionem de nomine, in qua debemus seruare communem modum loquendi Philosophorum.

27.
Reliqua om-
nia accidit
a loco inde-
pendentia
sunt in Eu-
charistia.

Hinc infero, reliqua omnia accidentia independetia a loco, quae habet Christus in celo, ponit etiam in Eucharistia; quia in omnibus militat eadem ratio unionis, & connexionis naturalis cum corpore Christi. Illa autem, que dependet a tali loco, non possunt ponit in Eucharistia, quia non possunt esse in alio loco, qualia sunt praesentia localis, extensio partium, situs, quem habet, &c. quia haec omnia includunt talam vocationem dependentem a tali loco. Petes, an corpus Christi habeat in Eucharistia eamdem figuram, quam habet in celo? De hoc dicemus sectione sequenti.

SECTIO II.

Vtrum corpus Christi habeat in Eucharistia eamdem figuram, quam habet in celo?

28.
Duplex figu-
ra organica
& situale.

Figura est duplex: alia organica, alia situale. Figura organica est talis vno talium partium inter se, ratione cuius inter istam, & illam partem medianam plures, vel pauciores, & ratione cuius pupilla oculi, verbi gratia, licet in Eucharistia non occupet spatium rotundum, taliter tamen habet partes unitas, & dispositas, inter se, ut postulet extensionem localem circularem: nam licet omnes partes Christi correlative eidem spatio, non tamen unitur omnes immediate inter se, sed manus unitur cum brachio, non cum capite, & caput cum collo, & non pede. Talis ergo vno, & dispositio partium inter se, appellatur figura organica. Figura vero situale, est talis dispositio partium in ordine ad locum, qua feliciter caput est sursum, pedes deorsum, manus ad latera; & sic de aliis. De figura organica, conceditur, eamdem, quam Christus habet in celo, habere etiam in Eucharistia; quia licet ibi omnes partes Christi sint in eadem parte spatio, habent tamen ordinem unionis inter se, ut ratione illius caput sit immediatum collo, non manentibus, & ratione cuius etiam exigunt talem dispositionem localem, si conaturali modo locentur. Videlicet Suarez dist. 48, sect. 1, circa finem. De hoc enim non potest esse difficultas.

29.
Dubium est
de figura si-
tuale.

Maius dubium esse potest de figura situale: haec enim videtur esse accidentia independens a loco: nam potest homo retinere eamdem figuram situalem mutare diuersa loca, sicut & artefacta, clavis, v.g. vel vas aureum, retinere eamdem figuram clavis, vel vas, licet mutetur ab hoc loco in alium. Vnde aliqui Philosophi supponunt, figuram artificialis esse aliquid distinctum ab aliis accidentibus naturalibus ac permanens in artefacto. Sic etiam multi Philosophi docent de situ, esse aliquid accidentis modale distinctum ab obi; nam homo sedens in lectica mutat successiue vocationem, & retinet semper eundem modum sessionis. Consequenter

ergo dicendum videtur figuram situalem esse aliquod accidens independens ab hoc & illo loco, atque adeo quando idem corpus existens Roma, replicaretur Neapol, possit ibi habere eamdem numero figuram situalem, quam habet Roma, licet non possit habere ibi vocationem Romanam.

In mea sententia hoc facile explicatur. Sentio enim in primis, figuram artificialis non addere aliquod positivum supra vocationes partium, sed esse tales vocationes partium cum talibus negationibus. Et quidem sententiam contrariam irridet Pereira lib. 7. Philos. c. 3. Nostra autem facile probatur, & explicatur in statua lignea, vel lapidea, circa quam ars nihil prorsus efficit, nisi tollere aliquas partes; quibus ablatis, aliae partes, quae remanent, manent cum tali dispositione, & distantia inter se, ut ipso sit facta statua. Tunc ergo artifex nihil prorsus posuit, sed abstulit unionem partium remanentium cum illis, quas abstulit; ergo forma artificialis non est aliquid accidentis productum de novo per artem deversum ab accidentibus, quae sine arte haberent, sed vocationes talium partium cum negatione vocationis aliarum partium, quae ablata sunt.

Confirmatur primotolle hoc accidentis, quod dicit productum de novo in ligno: relinquo has folium Confirman

partes ligni in hoc loco, vbi nunc sunt, & sine aliis primis partibus, quae abscessae sunt, procul dubio manebit statua ergo non est necessaria illa forma, quam superaddis. Confirmatur secundo, quia haec forma

artificialis statua non est indivisibilis; ergo est pars in parte ligni, & pars in alia parte. Accipio ergo partem minutissimam illius ligni, & peto, quodnam accidentis peculiare sit in illa parte, quod non posset esse absque illa arte? Nullum plane; quia illa pars ligni cum omnibus suis accidentibus potest dividiri ab aliis partibus, & tunc non defert secum aliquid accidentis, quod absque arte esse non posset, ergo in hac parte non est illud accidentis peculiare superadditum, sed neque est in aliis partibus seorsum; ergo in nulla; ergo fatendum est, hanc formam artificialis nihil aliud esse praeter dispositionem partium taliter inter se unitarum, & distantium, hoc est, tales vocationes, & vocationes partium cum negationibus aliarum, dum enim haec intelliguntur, sufficienter intelligitur perfecta statua.

Confirmatur tertio, & explicatur clarius in artefactis, quae sunt entia per accidentem, & constant ex multis entibus completis non vnitis physice inter se.

Qualis est mensa v.g. vel scannum, cuius artificialis consistit in eo, quod una tabula clavis sit confixa ligno. Peto enim, haec forma artificialis superaddita in quo subiecto sit? Non quidem in tabula superiori, que intrinsece nihil debet de novo ex eo, quod facta sit mensa; clavis enim, quo configitur, non est accidentis intrinseca tabula, ut subiectetur in ipsa; sed neque in pedibus mensa recipitur haec forma

accidentalis, quia ligna illa eodem modo se habent intrinsece; nullibi ergo recipitur hoc accidentis superadditum de novo; quia nihil aliud est metaphysice loquendo forma mensae, quam eadem figura partiale, quae tabula, & ligna ante habent, adhuc clavis in tali loco. Quod clarius adhuc apparet, si absque clavis solum funibus colligentur partes artefacti. Item clarius apparent in exercitu artificiis compósito, & ordinato: peto enim illud artificium, vbi refidat? An pars in unoquoque militi; an totū in singulis? Nihil aliud dici potest, nisi quod sit aggregatum ex situ, seu vocationibus omnium militum; quibus solis possit intelligi perfecta, & artificiosa ordinatio, & dispositio totius exercitus.

Obiiciunt: vestis, vel pileus perdidit presentiam obiectum

localem, quando mouetur localiter ab uno loco in alium: & tamen non perdidit, sed retinet formam artificialis vestis, vel pilei; idem enim pileus manet in hoc loco, & in alio; ergo forma artificialis constitutiva pilei distinguitur a praesentia locali, & a distantia partium inter se. Respondeo, eodem modo perseverare formam vestis, vel pilei, quo perseverat distantia partium inter se; hec autem metaphysice loquendo non perseverat eadem, cum non maneat eadem ubicatione partium, sed solum moraliter, & vulgariter; quo etiam modo manet eadem forma artificialis vestis vel pilei. Dicitur autem moraliter perseverare eadem, quia post artificis operam sic manent partes inter se depositae, ut absque novo artificio possint similem distantiam, & proportionem ad inuicem retinere. Hinc est, existimari eudem calicem, & retinere confectionem, quamdiu non frangitur; ito licet calix tornatilis sit, & ite possit cuppa a pede separari, & iterum coniungi absque novo artificio; semper censetur manere idem calix, nec indiget noua confectione, licet re vera per illam separationem non minus perdatur physice loquendo prior figura calicis, quam si per fractionem sufficiunt partes separatae; quo calix indigetur calix noua confectione. Moraliter tamen, quando calix tornatilis est, censetur manere eadem forma artificialis, quia ex vi precedentis artificij possunt partes facile redire ad similem distantiam, & proportionem inter se. Sic etiam Alba Sacerdotalis censetur esse eadem, etiam quando complicata est, licet tum non retineat eadem figuram, & distantiam partium, quia nimur adhuc ex vi precedentis artificij possunt eius partes extendi, & habere similem figuram, & distantiam; si vero manicae separantur, non censetur eadem alba, sed indiget noua benedictione, quando postea affluant, quia indiget nouo artificio: securus est, si manica ab initio non fuissent afflata, sed globulis sericis coniungentur, ita ut separari, & coniungi facile possint, tunc enim semper censeretur eadem Alba, nec indigetur noua benedictione propter illum manice separationem. Vides, quantum sit moralitatis in hac perseverantia eiusdem figurae artificialis, licet physice loquendo eius intrinseca constitutiva varientur. Hoc modo olim explicui *de partibus artificiali* in 2. lib. *Physicorum*; quam dominum Attinam video postea placuisse Philothes Rectoribus, quorum aliqui scripta sua typis mandarunt.

Eodem etiam modo, & propter easdem rationes dixi in *Philosophia extensio* auctualem partium in ordine ad locum non esse aliquod accidente, quale ab aliis ponitur distinctum ab ubicationibus partium, quod idem perseveret, quando corpus localiter mouetur, sed esse ipsam ubicationes partium; nam eo precise quod intelligatur capit in hoc loco, & collum in alio, ac singulae partes in diuersis partibus spatiij, ablato quocumque alio accidente, intelligitur extensio localis partium; sicut impenetratio auctuialis cum alio corpore non est accidentis superadditum, sed talis ubicatione intrinseca virtusque corporis in diuersis partibus spatiij, & negatio ubicationis in eodem spatio. Sic etiam extensio auctuialis partium, quae fere idem est, quod impenetratio auctuialis eorum inter se, nihil est aliud, nisi ubicationes partium in diuersis partibus spatiij, & negatio ubicationis eorum in eadē parte spatiij, nec oportet addere aliud accidentem permanens positum, sed quando corpus localiter mouetur, censetur retinere eadem extensio auctualem localis partium, quia moraliter eadem distantia habet absque illa.

P. Joan. de Lugo de *Sacramentis*.

interruptione per inextensionem, seu penetratorem actualem earumdem partium inter se.

Eodem modo, & propter easdem rationes dixi in *Metaphysica*, sicut non esse aliquod accidente positum physice distinctum ab ubicationibus omnium partium animalium, & loci: sedere enim hominem v. g. nihil est aliud quam partes animalis esse in talibus locis, taliter distantibus inter se, & sedem esse in tali loco: his quippe positis & ablato quolibet alio accidenti positivo, intelligitur homo sedere; dicitur autem homo sedens in lectica retinere eamdem sessionem, quando mouetur lectica, quia retinet eam moraliter, non metaphysice, sicut de forma artificiali, & extensio locali dictum est.

His suppositis, facile iam explicatur, quam & qualem figuram corpus afferat secum ad Eucharistiam. Dicimus enim, habere ibi eamdem figuram organicam, quam habet in celo: non tamen eamdem figuram situalem. Nam figura organică est talis unio partium inter se, ratione cuius exigit talem positionem in ordine ad locum: ex eo enim, quod partes pupillae v. g. taliter inter se vniuntur, exigit talem positionem in spatio rotundo cum tali distantia partium a centro, &c. quam exigentiam, & rotunditatem organicam habet pupilla in Eucharistia; non tamen habet ibi rotunditatem, & figuram situalem, quia non occupat ibi spatiū rotundū, sed omnes partes pupillae penetrantur inter se. Sic etiam non habet ibi extensio auctualem localem partium, nec situm, quem habet in celo, quia extensio auctuialis localis, & situs includit tales ubicationes partium, que ubicationes celestes non replicantur in Eucharistia, ut constat.

Dices, non omnis figura organicā Christi consistit in unione partium inter se: nam sanguis non vnitur physice cum venis, sed continetur intra illas, sicut aqua in vase, quia continentia non videtur esse aliud, quam talis ubicatione sanguinis, & venæ rego in Eucharistia, in qua sanguis non continetur intra venas, non datur tota figura organicā Christi, non enim datur continentia organicā sanguinis intra venas, nec habet ibi maiorem coniunctionem sanguis cum venis, quam cum capillis.

Respondetur, hanc etiam figuram organicam *in unione partium inter se*: nam sanguis non vnitur physice cum venis, sed continetur intra illas, sicut aqua in vase, quia continentia non videtur esse aliud, quam talis ubicatione sanguinis, & venæ rego in Eucharistia, in qua sanguis non continetur intra venas, non datur tota figura organicā Christi, non enim datur continentia organicā sanguinis intra venas, nec habet ibi maiorem coniunctionem sanguis cum venis, quam cum capillis.

Respondetur, hanc etiam figuram organicam *in unione partium inter se*: nam sanguis non vnitur physice cum venis, sed continetur intra illas, sicut aqua in vase, quia continentia non videtur esse aliud, quam talis ubicatione sanguinis, & venæ rego in Eucharistia, in qua sanguis non continetur intra venas, non datur tota figura organicā Christi, non enim datur continentia organicā sanguinis intra venas, nec habet ibi maiorem coniunctionem sanguis cum venis, quam cum capillis.

Peres, an, si ponetur sacramentaliter vas au-

reum, vel crux, aut aliquod aliud arte factum sub speciebus panis, sicut ponitur crux Christi; an, inquam, ponetur vere sub speciebus forma crucis, vel vase, an solum lignum, vel aurum? Ex dictis enim videtur sequi, ponendam solam materiam; quia forma artefacta sunt tales ubicationes, quae ibi non ponentur.

Respondeo, in aliis artefactis ponetur quidem etiam figura non situalis, sed organicā, in aliis vero neutra. Prima pars probatur, quia globus, vel sphera aurea v. g. sub speciebus panis habet etiam rotunditatem organicā non minus, quam illam de facto habet pupilla oculi Christi. Sicut enim

35.
Nec situs est
accidentis dia-
stomum.

36.
Facile iam
soluitur que-
sio propria.

37.
Instans.

38.
Quæsumus.

enim pupilla habet sub speciebus figuram, & rotunditatem organicam, quatenus ibi etiam eius partes taliter vniuntur inter se, ut propter talem vniuionem, & tale temperamentum aliqua accidentia exigant occupare spatium rotundum: sic partes globi aurei propter talem vniuionem, quam habent ad inuicem, & propter carentiam aliarum partium, & talem densitatem, & duritatem exigunt naturaliter occupare spatium rotundum ergo non minus dicitur, retinere suam figuram rotundam organicam, quam pupilla oculi de facto eam retineat.

39.

Secunda vero pars, quod scilicet aliqua alia artefacta neutrā figurā retinerent sub speciebus, probatur in exemplō adducto crucis: cum enim crux constituitur per approximationem talem duorum lignorum, consequens est, ut sub speciebus panis, in quibus omnes partes crucis essent sibi & quae proximae, non esset magis figura crucis, quam alia; quia non esset aliqua vno, vel aliquid aliud physicū exigens in actu primo ex se talē figuram magis quam aliam. Quod idē de mensa, scanno, & aliis similibus dicendum est: imo idē fortasse esset de imagine cerea, quæ cum sit mollis, ex se non videret magis exigere hanc figuram, quam illam; atque ideo nec organice fortasse retineret sub speciebus panis rationem imaginis, licet retineret tales vniōnes partium inter se: quia cum eisdem vniōibus posset fortasse formari aliam figuram. Sed de his satis.

SECTIO III.

Vtrum totus Christus sit sub qualibet specierum parte?

40.
Suppositum
primum.
Concil.
Florentia.
Trident.

Philo.

Supponendum primo, totum Christum esse sub qualibet specierum parte, separatione facta. Est de fide, ut constat ex Florentino in vniōne Atmen. ex Trident. *diff. 13. cap. 3. & can. 3.* & ex multis Patribus, quos afferunt Recentiores in præsentia. Ad quod facit quod dicitur de Manna, quod erat figura Eucharistiae, de quo refert Scriptura, quod qui plus colligerat, non habuit amplius; nec qui paraverat minus, reperit minus. Imo de semine coriandri (eui simile erat manna) refertur apud Philonem 2. *Alegor. Regum*, post medium, quod quanuis in minutis partibus diuisum seminatur, tanundem excrevit de qualibet particula, quantum de integro grano, quia perfecta virtus saluator in qualibet particula. Colligitur item ex facto Christi, qui consecratum calicem dedit discipulis dividendum, ut singuli scilicet totum sanguinem biberent.

41.
Suppositum
secundum.
Primayatio.

Secunda.

Supponendum secundo, etiam ante separationem esse totum Christum sub singulis partibus specierum; quod licet non sit tam expressum de fidei sicut præcedens, est tamen omnino certum; & habetur fere expressum in Tridentino *diff. 13. c. 3.* in fine, & in cap. *Vbi pars de consecratione, diff. 2.* & aliis. Et probatur facile; primo, quia si non esset totus Christus sub singulis partibus continuus, sed semel solum in tota hostia, ergo ideo quia omnes eius partes non possunt correspondere eidem spatio, ergo in exigua hostia non erit totus Christus: ad hoc enim etiam oportet ponere plures partes in eodem spatio. Secundo, quia si consecratum panis maior homine, Christus debet nimis dilatari, ut replete totum illud spatium per vnicam præsentiam non replicantem; item nunc esset caput latus, v.g. & pedes dorsum ex quo sit non omnibus partibus illius spaci rotundi correspondere corpus Christi, quia corpus humanum non potest habere talem figuram, quo replete spatium rotundum magnum,

nulla prorsus vacuitate relista, nisi aliquæ partes corporis ponantur in pluribus partibus illius spatiij, vel nisi intelligamus offa, & partes duriores corporis Christi liquefieri, ut ad modum cerea, vel male posse recipere illam positionem rotundam honestam, quod indecens valde est.

Tertio, quia partes hostiæ separatae singulæ continent totum Christum, ergo & ante separationem: *41.* separatio enim non dat nouam consecrationem; item est contra, ponamus duos calices consecrari seorsim, & postea illas species coniungipeto an per coniunctionem definit esse totus Christus sub singulis partibus? Si definit, ergo deficit veritas verborum consecrationis: nam de dimidia parte dictum fuerat esse totum sanguinem Christi. Si vero non definit, ergo iam tunc potest esse totus Christus sub partibus vnitis illius speciei, ergo posset etiam sub illis esse, licet vna consecratione sufficiat consecratae. Dices, quando datur vna consecratio, veritas verborum solum petit, quod in toto illo sit totus sanguis v.g. non quod in singulis partibus sit totus: sed contra, ergo etiam separantur partes consecratae, non debet per consecrationem ponit totus sanguis sub singulis partibus; quia nec hoc exigebat veritas verborum.

Dicendum ergo est, totum Christum contineri *41.* sub singulis partibus specierum etiam continuis; nec aliud forsitan voluerunt Altisodoren, & Albertus, quibus opposita sententia communiter tribuitur; eos tamen excusat *Valq. diff. 188. c. 1.* quia non dixerunt totum Christum non esse sub singulis partibus, sed non esse in illis ante separationem per plures præsentias, sed per vnam: quod quidem non pertinet ad materiam erroris, licet mihi probabile sit, in singulis partibus specierum dari suam præsentiam partialiter separabilem à præsenti, quæ est in aliis partibus; ut dixi supra *diff. 6.*

Contra hanc doctrinam insurgunt duas difficultates, prima est, quia si totus Christus est in singulis partibus specierum: ergo cum partes specierum sint in infinito diuisibiles, consequens est, ut Christus habeat infinitas præsentias, per quas illi omnibus corresponeat. Propter hanc forte difficultatem, Bonaventura, & alij dixerunt, Christum totum esse in partibus finitis, scilicet solum, quæ attingunt minimum naturale requisitum ad consecrationem panis. Alij, licet talia minima natura non admittant, carent tamen, ex cogitari posse aliquam particulam panis adeo exiguum, ut licet habeat vere partes, non tamen possit divididi, imo nec discerni ab homine, neque ab Angelo naturali virtute ob imperceptibilitatem partium: & sub huiusmodi particulis, quæ finitæ sunt, erit totus Christus, non tamen sub singulis eorum partibus; quod dicunt sufficere ad salvandas loquacitatem Patrum, de existentia Christi sub singulis partibus Eucharistiae.

Re tamen vera haec sententia non sunt probabiles; quia Patres in vniuersum loquuntur de omnibus partibus specierum quantumvis minimis. Deinde, quia si ponamus, hostiam habere septem particulas minimas, & diuidere per medium, debaret diuidi vna particula minima, & in eius partibus diuisis, vel non maneret Christus, vel poneatur de nouo, cum antea non esset ibi nisi pars Christi. Deinde incredibile est, illud, quod additur, posse esse adeo imperceptibiles partes aliquicunque particulae, ut neque ab Angelo possint discerni: quomodo enim staret, Angelum illam comprehendere, si eius partes non dilicerentur.

Propter haec est sententia aliorum, qui dicunt, *46.* Christum

Christum totum esse in singulis partibus quantumvis minimis, & in singulis earum partibus; ceterum non habere infinitas praesentias, quia in singulis particulis adeo exiguis, ut humana industria non sint diuisibilis, non habet Christus plures praesentias, sed unam indiuisibilem, quia est totus in illa particula, & totus eriam in singulis partibus. Quod si forte, quando diuiditur hostia, contingat, diuidi aliquam ex his particulis minimis simul cum aliis, respondent, vel Deum ab initio illas praesentias disponere in his particulis, quos nouit non diuidendas vel praesentiam illam amittit, & extendi praesentias partium proximarum. Huius sententiae tandem adhaeret P. Egidius in praesenti art. 3. num. 49. & sequentibus; & Lefsius lib. 12. de Perfectionibus Diuinis num. 126. & non est improbabilis. Displacet tamen eo, quod si necessitate confugiat ad illas praesentias pro numero particularum naturaliter indiuisibilium, cum facilis ponatur illa praesentia tota continua, & diuisibilis pro diuisibilitate spatij; nullum enim inconveniens nouum apparer in partibus illius praesentiae, quod non sit in partibus specierum, & in partibus cuiuslibet continua; quare sicut partes specierum communiter dicuntur infinitae solum syncategoremate; sic eriam de partibus illius praesentiae dicendum est, cum omnino commensurantur partibus spatij.

Obicit P. Coninch vbi supra num. 37. esse maiorem absurditatem in diuisibilitate illius praesentiae in infinitum, quam in diuisibilitate partium continua; quia illa praesentia ad diuersas partes specierum non sunt plures partiales, sed totales; primo, quia si omnes componerent unam solam praesentiam, sequetur, Christum semel tantum ibi esse ante diuisi- nem specierum; quod tamen in hac sententia non admittitur. Secundo, quia in singulis replicationibus Christi est actu integre, & complete, independenter a quacumque replicatione. Tertio, quia haec replicationes non sunt proprie continua inter se, sicut duas guttas aquae, sed solum contiguae, sicut arenæ in cumulo; nam per diuisiōnem specierum nihil intrinsecum in illis replicationibus perit, alioquin quoties franguntur species, periret aliquid intrinsecum corpori Christi, quod videtur absurdum. Confirmatur, quia si Deus annihilarer species, & confundat corpus Christi, tunc illa replicationes es- sent vere inter se discrete; ergo & nunc, et non habent villam physicam conexiōnem cum speciebus. Hac omnia supposita illa sententia Philosophica de diuisibilitate continua in infinitum, nihil habent difficultatem. Ad primum responderetur, sicut in speciebus sunt plures partes componentes unam quantitatem, verbi gratia, totalem; sicut illam praesentiam corporis Christi habere plures partes pro diuisibilitate spatij, quartum singulæ sunt partiales, & omnes componunt unam praesentiam integrum, totalem ad totum illud spatium. Unde in aliquo sensu Christus est semel in illo spatio, non ita ut non sit totus in singulis partibus spatij, sed ita ut non sit per plures praesentias totales, sed per plures partiales, atque ideo est simel totaliter, sed plures partiales non partialitate corporis, sed partialitate praesentiae; sicut Angelus, vel anima est plures partialiter in suo spatio, hoc est, per plures partes praesentiae, quarum singulæ faciunt praesentiam totum Angelum vel animam parti spatij, sed omnes componunt unam praesentiam totalem; sicut plures partes aquæ unam aquam: quod quidem in praesentia corporis Christi facilis intelligitur, cum sit materia lis, & possit habere absque difficultate eamdem diuisibilitatem, quam habent res materiales.

P. Joan. de Lugo de Sacramentis.

Ad secundum concedimus, in singulis partibus spatij contineri totum Christum integrum, & comple- 49. *Ad secundum.*
pletum, non tamen omnino integre, & complete ex dum, parte praesentia; nam licet illa praesentia partialis possit etiam dici integra in aliquo sensu, quatenus illa sola posset existere absque omnibus aliis; de facto tamen non est integra, sed partialis propter uniuersum, quia connectitur cum aliis partibus praesentiae, sicut quaevis pars aquæ possit existere absque aliis, & esse aqua integra: de facto tamen, quando componit cum aliis partibus, non est integra, id est, totalis, sed pars aquæ maioris. Hoc ipsum dicimus de praesentia sacramentali.

Ad tertium, negamus, illas praesentias partiales esse solum contiguae, sicut arenam in cumulo, sed dicimus esse continuas, sicut guttas aquæ, & sicut partes praesentiae Angeli, vel animæ. Quando vero tumpuntus species: vel illa fractio sit, manentibus partibus specierum in eodem loco, in quo erant antea, solumque ablata earum continuatione; vel sit (propterea semper contingit) singulis partibus hostia mutatis aliquantulum a priori loco. Si hoc secundo modo fiat, non est dubium, quod fiat mutatio intrinseca in ipsa praesentia, & in corpore Christi, perditur enim non solum inter partes praesentiae, sed & praesentia, saltem quoad illas partes correspondentes spatio, quod relinquit; & acquiritur praesentia ad partes noui spatij, quod per motum acquiritur. Si vero fractio specierum fiat primo modo tunc negamus, fieri mutationem intrinsecam in praesentia corporis Christi: nam licet partes specierum perdant continuationem, quam habebant inter se, partes tamen praesentiae corporis Christi manent adhuc continua inter se, quia ad continuationem partium praesentiae solum requiritur unitas subiecti, & spatij, que adhuc maneret, licet species non essent amplius continua, sed contiguae. Unde ad confirmationem dicimus, si annihilatus speciebus maneret praesentia corporis Christi, futuram continua, sicut prius; quia ex se non penderet a continuatione, vel praesentia specierum, sed sicut si annihilato corpore, vel discontinuatis eius partibus, maneret anima rationalis in eodem spatio, adhuc eius praesentia esset continua, & vna sicut prius; sic dicendum omnino esset de praesentia corporis Christi, que imitatur omnino praesentiam animæ rationalis in corpore.

Secunda difficultas est, quia ex dictis videtur se- 51. *Secunda difficultas est.*
qui, quod totus Christus sit etiam sub indiuisibili bus, & punctis specierum. Consequens autem negatur communiter a Teologis; immo aliquando cum Salmantica defenderetur, offensionem peperit apud Doctores, quia corpus Christi in Eucharistia succedit loco substantia panis: ergo vbi non erat panis, non est corpus Christi; ergo non est in punctis specierum, quia ibi non erat panis; alioquin cum diuiditur panis, & resultant superficies quantitatis terminatae, resultant etiam aliquid panis de novo, & per consequens aliquid materie & formæ, & iam esset plus panis in pane diuisio, quam in pane integro; quæ omnia videntur absurdia. Deinde, quando diuiditur hostia consecrata, resultant similiiter noua indiuisibilitas, ut terminent de novo illas partes: ergo ponitur Christus de novo in illis indiuisibilibus sine noua consecratione, & sine conuersione alicuius substantiae in corpus Christi; quod videtur absurdum; nam propter est ibi corpus Christi, non succedit alicui substantiae, quæ ibi antea esset, quia sub illa superficie de novo resultante (vt suppono) nulla fuit antea substantia, sed solum ponitur corpus Christi loco substantiae possibilis quæ foret ibi, si non esset corpus Christi, quod non sufficit ad hoc, ut ponatur

ibi per conversionem. Hæc sunt, quæ potissimum probant, corpus Christi non esse in indiuisibilibus specierum; quam sententiam cum aliis teneat P. Vascquez *disputat. 188. cap. 4.*

52.
Addunt ali-
qui.

Addunt aliqui, quando species vini consecrata miscenter cum vino non consecrato, & resultat in indiuisibili nouum continuatum, non fore, cur magis ponatur sub illo indiuisibili sanguis Christi, quam substantia vini, cum indiuisibile sit copulatum vtriusque quantitatis. Nec ad veritatem verborum consecrationis requiritur, quod ponatur ibi sanguis Christi: nam licet ibi non ponatur, erunt vera verba præterita; pone enim, ante dixisse: *hoc est vinum album*; vera sunt hæc verba, licet postea miscetur cum vino rubro, potentiori, & ideo in cōtinuatio ponatur forma vini rubri, quod prævalat, & non vini albi; ergo similiter vera sunt verba: *hic est sanguis Christi*, licet postea miscantur species cum vino rubro potentiori, & ideo sub indiuisibili continuatio non sit sanguis Christi, sed substantia vini rubri potentioris. Confirmatur, quia ad veritatem verborum solum requiritur, quod sanguis Christi succedat loco vini albi, quod in ipsum convertur, & præfet, quod præstare illa substantia vini: ergo si vinum album non esset futurum sub illo indiuisibili copulatum, non requiritur ad veritatem verborum, quod sanguis Christi ponatur sub illo in prædicto casu.

53.
Respondere
posset.

Respondere fortasse posset ex ipso argumento, quod scilicet in eis solum casu deberet poni sanguis Christi sub illo indiuisibili, quando debuisset poni substantia vini conuersa in sanguinem, cuius loco succedit ipse sanguis: quare si vinum rubrum postea adueniens potentius sit, & ideo debeat ipsum solum esse sub illo indiuisibili, non oportebit, quod ponatur ibi sanguis Christi. Quid tamen, si vtrumque vinum æqualis activitatis, & virtutis sit? Tunc dici posset: sub illo indiuisibili copulatum quantitatis resultat ex natura rei indiuisibile substantia simili reliquo vini, resultaret etiam in prædicto casu, atque ideo non esset ibi sanguis Christi, sed illud indiuisibile substantia nouum, quod nunquam fuissest consecratum, nec ad veritatem verborum requireretur eius conuersio. Si vero sub indiuisibili copulatum quantitatis futura esset substantia vtriusque vini (propter aliqui volunt) saltem inadæquata, dici posset, futurum etiam ibi sanguinem Christi, & substantiam vini, quod de novo admiscetur.

54.
Non tamen
solutur diffi-
culty, sed
augetur.

Hæc tamen non tollunt difficultatem, sed augent; quia si sub indiuisibili quantitatis copulatio resultat nouum indiuisibile substantia vini, quod quia consecratum non fuit, manet non conuersum in sanguinem, sequitur primo, quod ob eamdem rationem, quando species consecrata diuiduntur, & resultant nona indiuisibilia terminativa quantitatis, debeat etiam resultare indiuisibilia substantia panis & vini, quia illa indiuisibilia quantitatis non fuerunt consecrata, atque ideo sub illis non erit Christus, sub nouum indiuisibile substantia resultans ex divisione. Item, quando per motum localem aliæ partes consecratæ aliis consecratis continuantur in calice, toties resultant noua indiuisibilia quantitatis, & per consequens noua indiuisibilia substantia non consecrata; quare in calice consecrato erunt post paululum temporis multa indiuisibilia substantia vini de novo producta admixta speciebus consecratis. Denique ex hoc sit, quod etiam si totum viuum album consecratum sit potentius, & robustius, quam rubrum, cui postea miscetur, adhuc resulterebit indiuisibile copulatum substantia nouum simile aliis, quæ erant vino albo, atque

ideo aliquam substantiam vini albi ibi esse non conuersam in sanguinem Christi; quæ omnia videantur absurdæ, & ideo non videtur concedendum corpus, & sanguinem Christi esse sub indiuisibilibus specierum.

Oppositam tamen sententiam, quod scilicet corpus, & sanguis Christi sint sub indiuisibilibus, tenet cum aliis P. Suarez *disputat. 5. 2. secl. 3.* & probari videtur, primo, quia non magis repugnat, totum Christum esse in spatio indiuisibili, quam in spatio diuisibili exiguo; ergo cum necesse sit concedere hoc secundum, non est cur negetur primum. Secundo, nam, quia si solum esset in spatio indiuisibili, ergo si contingat, hoc sit diuidi per diuidendum illius spacijs, vel dividetur Christus, vel incipere esse totus in singulis partibus, ybi antea non erat totus. Tertio, quia corpus Christi est in hoc spacio, sicut Angelus, sed Angelus non solum est in partibus, sed etiam in punctis; alioquin præsentia Angeli esset interrupta per vacuitates indiuisibiles; ergo idem dicendum est de Christo. Quarto, quia sub indiuisibilibus quantitatis præterat aliquid substantia panis: nam omne accidens etiam indiuisibile inhaeret substantia, sed nihil substantia panis remanet post consecrationem, ergo illud convertitur in corpus Christi ibi succedens.

Quarto addere possumus, quia anima nostra tota correspontet singulis indiuisibilibus corporis; alioquin haberet præsentiam interruptam; non enim extitit potest esse in spatio continuo, si non sunt partes præsentis continua inter se medias continuari indiuisibilibus; ergo nec anima Christi in Eucharistia potest habere præsentiam continuam, nisi correspontet tota singulis indiuisibilibus spacijs. Denique idem argumentum fieri potest de ipso corpore Christi, quod nisi totum contineat singulis indiuisibilibus spacijs, neceſſe est quod eius præsencia non sit continua, sed interrupta; quod cum non possit cōcedi, oportet, quod sit etiam in indiuisibilibus, non potest autem correspontere pars sola corporis Christi indiuisibili spacijs; iam enim elevata pars corporis in uno indiuisibili, & alia in alio, ergo debet totum corpus, sicut tota anima, & sicut substantia Angeli correspontet.

Vides utriusque partis argumenta satis difficultia: ego quidem neutrī puto sufficienter fieri factus. Vnde iuxta diuersas Philosophorum sententias, dupliciter dissoluenda existimo: nam illi, qui quantitatem componunt ex solis indiuisibilibus, & negant diuisibilitatem illam partium in infinitum, facilius se expediunt ab hac questione: concedunt enim, corpus Christi esse sub singulis indiuisibilibus specierum; nec contra hos vrgent argumenta propria, quia in ea sententia per continuationem non resultant noua indiuisibilia continuata, nec per diuisiōnem noua terminativa, sed illa quæ prius erant continuata sunt terminativa, & è contra, ablati solū vel posita eorum vniōne inter se. Et sicut sub singulis punctis quantitatis præterat aliquid indiuisibile substantia panis, sic loco illius ponitur post consecrationem totum corpus Christi per veram conuersiōnem. In sententia vero communī Philosophorum ponente partes continuū diuisibiles in infinitum, existimo consequenter neganda esse omnia eiusmodi indiuisibilia tam in continuo pertinenti, quam in successuō: hoc enim modo vitantur omnes ferre difficultates, quæ ex illo principio pafsim in Philosophia, & Theologia occurunt, & aliud minus difficile solvuntur, quæ ad probandā ea indiuisibilia solent afferri: de hoc tamen alio loco, Deo volente, dicimus ex professo.

SE CTIO

Quid significetur per ly corpus, in verbis consecrationis.

iam solam eum forma quadam incompleta. Denique nulla eit necessitas confingendi illam formam substantialē, quæ simul sit cum anima; nam quid accipit materia ab illa forma, potest accipere sufficienter ab accidentibus ipsis, & ab ipsa anima. Non sunt autem multiplicanda formæ substantialēs in materia abique necessitate. Nos quidem ponimus in corpore mortuo formam substantialē cadaueris; non tamen abique necessitate; sed ne maneat materia prima absque forma: & quia proprietates, & operationes ligni, v. gr. non minus arguant in ipso formam substantialē, que sit earum principium intrinsecum, quam in ferro, vel lapide, ut dicebamus: quare cum forma ferri, vel lapidis sit substantialis completa, cogimur idem de ligno, vel osse mortuo fateri. At vero, dum viuit, non est cur aliam formam substantialē multiplicemus ultra animam.

*Non sunt
multiplicanda
de forma
substantialē
in materia
fine necessita-
te.*

Prima sententia docet, significari materiam Christi Domini sine aliquo alio. Hæc tribuitur Gabrieli, & aliis, quos afferunt P. Suarez diff. 57. sect. 4. & P.

Valquez diff. 186. cap. 1. Impugnatur tamen, quia

materia sola secundum se non dicitur corpus huma-

nū, quale in præsenti significatur; alioquin etiam si

illa materia eft iam sub forma cineris, vel

vermis, posset dici corpus Christi; quod falso eft.

Secunda sententia docet, significari materiā connotando formam substantialē rationalem: itaque corpus solum includit materiem in recto, licet connotet formam in obliquo. Ita Sotus, & Ledesma apud Valquez vbi supra num. 16. Hæc etiam reicitur, quia si anima significaretur, licet de connotor: vere tamen significaretur; & per consequens anima ponetur ex vi verborum, & non per concomitan- tiam, quod eft contra Tridentinum diff. 13. cap. 3.

Tertia sententia docet, significari materiam cum forma quadam partiali corporeitatis distincta realiter ab anima per quam constituitur in esse corporis, & cum qua sola remaneat materia, abeunte anima, & ratione cuius dicitur esse idem corpus viuum, quod postea eft mortuum. Hæc tribuitur Scoto, & aliis. Addunt tamen aliqui, illam formam non solum confluere corpus vicinum, sed organicum; constituit enim per diversas partes, quas habet, diversa membra, caput, manus, pedes, &c. ita ut sit quædam forma substantialis incompleta, disponens ad formam viueniæ. Ita opinatur & acerrime defendit P. Agi- dius de Coninch in præsenti art. 2. quia aliquoquin, si materia acciperet nouam formam cadaveris, quan- do moritur homo, sequitur, corpus Christi mortuum fuisse vere corruptum: illud enim dicitur proprie corruptum, quod in aliam substantialiam diversam mutatur. Consequens autem eft contra illud Act. 2.

Negre caro eius viatis corruptionem.

Hæc tamen sententia supponit rem in Philosophia minus veram, quod scilicet in homine datur simul alia forma substantialis corporeitatis cum anima rationali in eadem materia; quod impugnai in 1. Physic. diff. 1, & breuiter reicitur, quia in primis illa forma, quæcumque sit, non facit cum materia viuum ens completem (alioquin non posset materia tursus actuari per formam rationalem); ergo, abeunte anima, non potest materia naturaliter manere cum sola illa forma, sicut nec potest manere sine vi- la prorsus forma ratione sui incompleti. Addet, consequtenter idem dicendum esse de cadaver equi, quod in eo manet eadem forma substantialis corporeitatis, cum neque in eo producatur de noua forma cadaveris, ut ipsi supponunt; ito idem dicendum eft de arbore excisa, quod maneat lignum cum eadem forma ligni, quam antea habebat, licet non cum eadem anima vegetativa. Quis autem credit, lignum mortuum esse ens minus completem, quam ferrum, vel lapidem, sed mate-

riade, non esse iuxta naturam, quod corrumpatur aliqua forma substantialis absque introductione alterius, corruptione enim non intenditur proper se, sed propter generationem, & ideo dicitur generatio viuus esse corruptione alterius; quando ergo corrumpitur viuens, deberet introduci alia forma noua substantialis; alioquin dabitur corruptione viuus absque generatione alterius. Item dabitur e contra genera- tio viuus absque corruptione alterius: nam quando in materia embryonis introducitur forma viuentis, sit generatio substantialis absque corruptione formæ embryonis; quia sicut forma cadaveris sunt illæ formæ partiales, quæ erant in viuente, sic forma embryonis sunt eadem formæ partiales, per quas prius organizatur, & disponitur materia ad formam viuentis, & quæ remanent in viuente: generatur ergo substantialiter viuens absque corruptione aliqua substantialis, & corrumpitur sub- stantialiter absque generatione substantiali; quod videtur esse contra mentem Philosophorum dicen- tium, corruptionem non intendi per se, sed per acci- dens, occasione generationis, quæ de novo ponitur.

Nec satisfacit, si dicas, corruptionem ponи pro- pter generationem, & formam substantialem, non *Quod hic di- quæ de præsenti introduceitur, sed quæ postea intro- ducetur: corrumpitur quippe viuens, ut postea ex tuisfacit.*

ipso generentur vermes; & in hoc sensu corruptio affert generationem, scilicet præsentem, vel futu- ram; hoc, inquam, non satisfacit; primo, quia finis ille, & eius aliequio longe nimis distat, quando v. gr. corrumpitur anima vegetativa cedri, ut post tria, vel quatuor annorum millia, quibus cedrus in- corrupta manet, possint ex ipsa generari vermes; certe Philosophi non significant concomitantiam adeo distante inter generationem viuus, & cor- ruptionem alterius. Deinde, si illa intentio genera- tio futuræ sufficeret ad ponendam corruptionem, posset etiam dici, quando alimentum prius conuertitur in chylum, ut postea conuertatur in san- guinem, corrumpi quidem substantialiter ali- mentum, non tamen introduci formam substantialem, sed accidentia, quia illa corruptio fit propter produc- tionem sanguinis futuram, atque adeo in spe futu- ræ generationis spoliari materia formam alimenti, abique alia forma substantiali præsenti, sed futura, quæ omnia non satis Philosophice dicentur.

Addunt aliqui, formas illa partiales fore, & non fore substantiales: fore quidem, quia ita supponunt ut suis assertoribus; non fore item, quia substan- tia est prima radix cæterorum; illa autem formæ non sunt prima radix, sed ipsa potius radicantur in anima, quæ eas exigit, sicut & alias dispositiones accidentales; ergo non eſſent substantiales, sed

*Addunt alii
qui.*

accidentales. Hoc tamen argumentum non est efficax, quia illae formae non supponunt, sed potius praecedunt animam; non ergo radicantur in illa.

66.
Inflamia.
Diluitur.

Dices ergo è contra, anima non erit substantialis, quia iam supponit primam radicem substantiam. Respondeo negando sequelam; quia conceptus substantiae, ut alibi dixi, non est, quod sit prima radix utrumque, sed radix determinata, alioquin forma non esset substantialis, quia supponit materialiam, quae est prima radix formarum; quia tamen nondum est prima radix determinata, sed ipsa materia cum forma, componit primam radicem determinatam; ideo forma, etiam est substantialis. Illae ergo formae partiales non sunt prima radix determinata forma viuentis; quia sicut materia est indiferens ad formam viuentis, & non viuentis, sic illae formae partiales non exigunt determinate animam, cum possint esse etiam in embryone, vel cadavere; non ergo impedunt, quod forma viuentis sit etiam substantialis.

67.
Inflamia.
Respondent
aliqui.

Dices, iuxta, hanc regulam ipsae formae partiales non erunt substantiales, quia supponunt primam radicem determinatam sui, scilicet dispositiones praerequisitas ad illas formas. Respondent aliqui dispositiones non esse radicem formae, sed potius è contra; quia licet forma ordine naturae subsequatur, praecedit tamen ordine intentionis; sufficit autem ad conceptum substantiae, quod sit prima radix saltem in genere causae finalis: & quidem certum est, dispositiones esse propter formam, & non è contra formam propter dispositiones.

68.
Regitur hec
responso.

Hoc tamen responsum, & extenso substantiae ad primam radicem in genere causae finalis, non videatur esse iuxta mentem Philosophorum; & aliunde videtur contineat petitionem principij. Philosophi enim nomine substantia intelligunt id, quod substat alii, id est, quod quasi fundamentum ceterorum ea sustinet, & restaurat; sicut radix restaurat frondes, & ramos amissos in arbore; quod certe non est minus causa finalis. Nec potuerunt absque petitione principij ea ratione discernere substantias ab accidentibus: quando enim dubitatur, sed dispositiones sunt substantia, dicis, non esse substantiam, quia ipsae sunt propter formam. Si rursus queram, unde scis eas esse propter formam? Respondebis, quia accidentia sunt propter substantiam, & non è contra: & nunquam redes rationem, cur forma subflequens sit substantia, nisi recursas ad illam communem Philosophis, quia scilicet praeter dispositiones datur aliud, quod restaurat ipsas dispositiones ex parte amissis, quod est esse radicem determinatam aliorum: hoc autem non conuenit dispositionibus: nam licet semper aliquæ dispositiones praecedant conservationem formæ, non tamen ha determinata; v. gr. in homine requiritur ad eius temperamentum tanta humiditas, tanta calor, frigus, & siccitas. Si casu decrescat frigus à debito gradu, non ideo moritur homo, sed potius forma substantialis paulatim restaurat gradum frigoris amissum, & reducit temperamentum ad statum debitum; quod idem facit, si decrescat calor, vel siccitas, &c. nisi ita sit notabilis mutatione in qualitatibus, ut non possit perseverare forma vniuersa. Vnde constat, dispositiones illas non esse substantiam hominis; quia haec debet esse aliqua radix, quae eadem manens sit fundamentum aliorum dispositiones autem non sunt tales, quia variantur, crescuntibus, & decrescentibus, modo his, modo illis, & datur aliud principium, quod idem manens restaurat ea, quae de temperamento perduntur: illud ergo aliud principium merito appellamus substantiam, & non temperamentum dis-

Vnde constat
dispositiones
non esse for-
mam compo-
siti.

positionum. Adde, aliud temperamentum nihil aliud esse nisi conflatum ex multis qualitatibus; quatum singula non sunt substantia, sed accidens, ut consistat de singulis gradibus caloris, frigoris, &c. ergo nec totum, quod resultat, potest esse substantia; quia ex accidentibus non potest componi substantia. Hoc obiter dixerim, quia existimo, non satis efficaciter impugnare illo argumento, formas partiales superadditas animæ; licet haec formæ partiales, ut dixi, ex aliis capitis non mihi probentur.

Nunc iam ad fundamentum, quod pro ipsis afferebat P. Coninch de corruptione corporis Christi; quod non est ad tem, quia ideo dicitur corpus Christi incorruptum, sicut illa corpora Sanctorum; quia licet fuerit verum cadaver, non tamen abiit in vermes vel cineres, sed semper mansit verum corpus humanum: ideo licet compositum praecedens fuerit corruptum, non tamen ipsum cadaver.

Quarta sententia docet, per corpus significari materia cum forma substantiali, non quidem determinata, & singulare, sed secundum gradum superiorum, & rationem communem, in qua conuenient formæ rationalis, & forma cadaveris humani, quantum viraque cum materia constituit corpus humanum organicum, abstrahendo à viuo & mortuo. Ita Suarez vbi supra, cum aliis. Hanc sententiam impugnat Vasquez dupli argumento: primo, quia caro viua, & mortua non habent rationem communem, catnis, in qua conuenient; dicuntur enim aequivalentia caro: ergo per corpus non potest significari forma quae substantialis secundum gradum communem carni viua, & mortua, cum nullus de talis gradus communis. Antecedens probat ex Aristotele 2. de generatione animalium, cap. primo, his verbis: non enim est facies, nisi animal habeat, neque caro, sed corruptio aquinocè dicitur facies, aut caro, perinde quasi lapidea, lignea facta, sit.

Hoc tamen argumentum, & testimonium Aristotelis nimis probatur; probaret enim etiam contra ipsum Vasquez, non solum non dari rationem communem carnis viua, & mortua, sicut non dari ratione communis carni latrabilis, & cœlesti; sed etiam quod caro mortua non est proprie, & simpliciter caro, sicut nec caro lapidea; ex quo sequitur, non fore vera proprie verba consecrationis, nisi penetrare caro Christi viua. Quare dictum illud Aristotelis omnes debemus vel reiicere, vel ita explicare, ut non omnino neget conuenientiam inter carnem viuam, & mortuam, sed dicat tantam esse inæquitatem & distantiam, ut ferè videatur intercedere analogia; sicut rationem communem entis appellare solent analogam, vel aequivalentiam ob maximam distantiam accidentis à substantia, & entis creati ab invenient, licet reuera sit in rigore vniuersa; ut probauit in Dialectica.

Secundo arguit P. Vasquez supra num. 8. quia si corpus significat concretum totale secundum gradum genericum; ergo non potest Christus dicere, hoc est corpus meum: sicut nec dicimus, hoc est animal meum, vel vivens meum; loquendo de ratione generica animalis, vel viuentis in nobis reperatur, quia illud meum debet cadere supra id, quod est pars physica, & realiter, vel quod significatur ad modum partis: gradus autem genericus non significatur ut pars realis, & physica; alioquin non posset praedicari de toto; ut de facto praedicatur. Ceterum nec hoc argumentum est efficax; quia licet gradus genericus animalis, vel viuentis in concreto non significetur ut pars, quia animal non solum dicit naturam, sed etiam substantiam; ut vero animalitas in abstracto vere est pars; dici autem posset, quod corpus intelligitur in

in abstracto pro natura corporis prout distincta à subsistentia; quare sicut in abstracto potest Christus dicere: *hac est mea animalitas*, sic potest dicere: *hoc est corpus meum*, loquendo de natura corporis in abstracto. Differt autem corpus ab animalitate in hoc quod animal in concreto, & in abstracto significatur per diuersas voces: corpus autem sive in concreto, sive in abstracto, significatur per eandem vocem; sicut etiam substantia, que est genus supremum, significatur per eandem vocem in concreto, & in abstracto; & ideo possumus dicere, *Christus est substantia*, sumendo illam in concreto, & possumus etiam dicere, *hac est mea substantia*, sumendo illam in abstracto. Ex quo etiam fit, vt licet non possimus dicere, *verbum assumptum animal*, sed *animalatum*, possimus tamen dicere, *Verbum assumptum substantianum*, & similiter: *Verbum assumptum corpus*, & licet non possimus dicere, quod panis conuertitur per se in substantiam Christi, dicimus tamen conuerti per se in corpus Christi; quia scilicet corpus non includit substantiam, nec sumitur in concreto, sed in abstracto: ergo *corpus* potest significari ut pars, licet *animal* non possit.

Melius ergo impugnatur prædicta sententia ex Concilio Tridentino dicta, s. 13. cap. 3. vbi dicitur, animam Christi ponit sub speciebus panis per concomitantiam ergo ex vi verborum non ponitur aliqua forma substantialis significata in recto; ergo *corpus* non significat compitum ex materia, & forma. Respondeat Suarez, animam non ponit ex vi verborum, quatenus anima est, sed quatenus forma corporis organi; at vero vt anima est, ponitur per concomitantiam. Sed hæc solutio impugnatur, quia ex vi verborum ponitur non solum corpus in communione, sed hoc numero corpus in particulari; ergo non solum ponitur forma in communione, sed hæc numero forma in particulari. Patet consequentia, quia in ratione huius corporis, non constituitur per formam in communione, sed per hanc numero formam, sicut intellectum cum ultima hæcceitate. Ex hoc autem sequitur, differentiam specificam non ponit per concomitantiam; quia hæc differentia specifica non ponitur propter coniunctionem seu unionem realem cum eo, quod ponitur ex vi verborum, sed propter identitatem cum hæcceitate formæ, quæ ponitur ex vi verborum: hæc autem non est concomitantia, de qua loquitur Concilium, illa enim fundatur in inseparabilitate naturali viuus partis ab alia, cum qua vniatur: hæc vero in identitate essentiali viuus formalitatis cum alia. Confirmatur, quia pari ratione posset alius contendere, sanguinem ponit sub speciebus panis ex vi verborum, non quidem vt sanguis est, sed vt est pars corporis humani: quod tamen satis alienum est a mente Tridentini.

Aliqui recentiores respondent, non esse nouum, quod causa producens aliquem effectum, habeat quidem virtutem ad producendum rationem communem illius formaliter loquendo, non vero ad particulariter, atque ideo ratio particularis non tribuit illi cause formaliter loquendo, sed alteri comp̄. Sic enim Deus concurreat cum voluntate humana, quando fit actus malus, & Deo quidem tribuitur ratio communis, non vero differentia actus mali. Item intellectus concurreat cum lumine gloriae ad actum visionis Dei, & intellectus tribuitur vitalitas, non supernaturalitas visionis. Sic ergo verba consecrationis ex se habent virtutem ad ponendum corpus Christi secundum rationem communem corpori vino, & mortuo: atque ideo, quando de facto ponitur viuum, verbis tribuitur ratio communis, differentia autem viuus non verbis, sed Deo, qui

illam actionem determinat ad corpus viuum, & ad animam potius, quam ad formam cadaveris, eo quod de facto anima, & non forma cadaveris sit unita tali materia, & in hoc sensu dicitur anima ponit per concomitantiam, seu ratione unionis, quam de facto habet cum materia. Sic ergo ignis ex se habet virtutem producendi calorem, non tamen potest ex se producere hunc numero calorem in individuo, nisi determinetur à causa prima ad hoc individuum caloris iuxta communem Philosophorum sententiam, & ideo individuum huius caloris non tribuitur igni, neque est ex virtute ipsius, sed ex determinatione Dei: sic verba consecrationis ex se possunt posse corpus Christi, non tamē possunt determinare ad viuum, & ideo corpus Christi ponitur ex virtute verborum, determinatio vero ad viuum ex voluntate Dei propter statum vitæ, quem corpus illud de facto habet: & sicut ignis de se petitur, quod causa prima determinet eius indifferentiam ad aliquod individuum in particulari: sic verba pertinent, quod Deus determinet eorum indifferentiam ad corpus viuum vel mortuum: ipsa tamen determinatio ad corpus viuum non exigitur à verbis, nec tribuitur verbis. Idem autem est, aliquid non tribui virtuti verborum, & non ponit ex veritate verborum: quia verba agunt, & operantur propter veritatem, quam significant: vnde sicut veritas verborum exigit corpus Christi, non tamen viuum, sic differentia viuus non ponitur ex vi, aut veritate verborum formaliter, sed sola ratio communis corporis humani Christi.

74. Melius ergo impugnatur prædicta sententia ex Concilio Tridentino dicta, s. 13. cap. 3. vbi dicitur, animam Christi ponit sub speciebus panis per concomitantiam ergo ex vi verborum non ponitur aliqua forma substantialis significata in recto; ergo *corpus* non significat compitum ex materia, & forma. Respondeat Suarez, animam non ponit ex vi verborum, quatenus anima est, sed quatenus forma corporis organi; at vero vt anima est, ponitur per concomitantiam. Sed hæc solutio impugnatur, quia ex vi verborum ponitur non solum corpus in communione, sed hoc numero corpus in particulari; ergo non solum ponitur forma in communione, sed hæc numero forma in particulari. Patet consequentia, quia in ratione huius corporis, non constituitur per formam in communione, sed per hanc numero formam, sicut intellectum cum ultima hæcceitate. Ex hoc autem sequitur, differentiam specificam non ponit per concomitantiam; quia hæc differentia specifica non ponitur propter coniunctionem seu unionem realem cum eo, quod ponitur ex vi verborum, sed propter identitatem cum hæcceitate formæ, quæ ponitur ex vi verborum: hæc autem non est concomitantia, de qua loquitur Concilium, illa enim fundatur in inseparabilitate naturali viuus partis ab alia, cum qua vniatur: hæc vero in identitate essentiali viuus formalitatis cum alia. Confirmatur, quia pari ratione posset alius contendere, sanguinem ponit sub speciebus panis ex vi verborum, non quidem vt sanguis est, sed vt est pars corporis humani: quod tamen satis alienum est a mente Tridentini.

Aliqui recentiores respondent, non esse nouum, quod causa producens aliquem effectum, habeat quidem virtutem ad producendum rationem communem illius formaliter loquendo, non vero ad particulariter, atque ideo ratio particularis non tribuit illi cause formaliter loquendo, sed alteri comp̄. Sic enim Deus concurreat cum voluntate humana, quando fit actus malus, & Deo quidem tribuitur ratio communis, non vero differentia actus mali. Item intellectus concurreat cum lumine gloriae ad actum visionis Dei, & intellectus tribuitur vitalitas, non supernaturalitas visionis. Sic ergo verba consecrationis ex se habent virtutem ad ponendum corpus Christi secundum rationem communem corpori vino, & mortuo: atque ideo, quando de facto ponitur viuum, verbis tribuitur ratio communis, differentia autem viuus non verbis, sed Deo, qui

75. Melius ergo impugnatur prædicta sententia ex Concilio Tridentino dicta, s. 13. cap. 3. vbi dicitur, animam Christi ponit sub speciebus panis per concomitantiam ergo ex vi verborum non ponitur aliqua forma substantialis significata in recto; ergo *corpus* non significat compitum ex materia, & forma. Respondeat Suarez, animam non ponit ex vi verborum, quatenus anima est, sed quatenus forma corporis organi; at vero vt anima est, ponitur per concomitantiam. Sed hæc solutio impugnatur, quia ex vi verborum ponitur non solum corpus in communione, sed hoc numero corpus in particulari; ergo non solum ponitur forma in communione, sed hæc numero forma in particulari. Patet consequentia, quia in ratione huius corporis, non constituitur per formam in communione, sed per hanc numero formam, sicut intellectum cum ultima hæcceitate. Ex hoc autem sequitur, differentiam specificam non ponit per concomitantiam; quia hæc differentia specifica non ponitur propter coniunctionem seu unionem realem cum eo, quod ponitur ex vi verborum, sed propter identitatem cum hæcceitate formæ, quæ ponitur ex vi verborum: hæc autem non est concomitantia, de qua loquitur Concilium, illa enim fundatur in inseparabilitate naturali viuus partis ab alia, cum qua vniatur: hæc vero in identitate essentiali viuus formalitatis cum alia. Confirmatur, quia pari ratione posset alius contendere, sanguinem ponit sub speciebus panis ex vi verborum, non quidem vt sanguis est, sed vt est pars corporis humani: quod tamen satis alienum est a mente Tridentini.

Aliqui recentiores respondent, non esse nouum, quod causa producens aliquem effectum, habeat quidem virtutem ad producendum rationem communem illius formaliter loquendo, non vero ad particulariter, atque ideo ratio particularis non tribuit illi cause formaliter loquendo, sed alteri comp̄. Sic enim Deus concurreat cum voluntate humana, quando fit actus malus, & Deo quidem tribuitur ratio communis, non vero differentia actus mali. Item intellectus concurreat cum lumine gloriae ad actum visionis Dei, & intellectus tribuitur vitalitas, non supernaturalitas visionis. Sic ergo verba consecrationis ex se habent virtutem ad ponendum corpus Christi secundum rationem communem corpori vino, & mortuo: atque ideo, quando de facto ponitur viuum, verbis tribuitur ratio communis, differentia autem viuus non verbis, sed Deo, qui

76. Melius ergo impugnatur prædicta sententia ex Concilio Tridentino dicta, s. 13. cap. 3. vbi dicitur, animam Christi ponit sub speciebus panis per concomitantiam ergo ex vi verborum non ponitur aliqua forma substantialis significata in recto; ergo *corpus* non significat compitum ex materia, & forma. Respondeat Suarez, animam non ponit ex vi verborum, quatenus anima est, sed quatenus forma corporis organi; at vero vt anima est, ponitur per concomitantiam. Sed hæc solutio impugnatur, quia ex vi verborum ponitur non solum corpus in communione, sed hoc numero corpus in particulari; ergo non solum ponitur forma in communione, sed hæc numero forma in particulari. Patet consequentia, quia in ratione huius corporis, non constituitur per formam in communione, sed per hanc numero formam, sicut intellectum cum ultima hæcceitate. Ex hoc autem sequitur, differentiam specificam non ponit per concomitantiam; quia hæc differentia specifica non ponitur propter coniunctionem seu unionem realem cum eo, quod ponitur ex vi verborum, sed propter identitatem cum hæcceitate formæ, quæ ponitur ex vi verborum: hæc autem non est concomitantia, de qua loquitur Concilium, illa enim fundatur in inseparabilitate naturali viuus partis ab alia, cum qua vniatur: hæc vero in identitate essentiali viuus formalitatis cum alia. Confirmatur, quia pari ratione posset alius contendere, sanguinem ponit sub speciebus panis ex vi verborum, non quidem vt sanguis est, sed vt est pars corporis humani: quod tamen satis alienum est a mente Tridentini.

Aliqui recentiores respondent, non esse nouum, quod causa producens aliquem effectum, habeat quidem virtutem ad producendum rationem communem illius formaliter loquendo, non vero ad particulariter, atque ideo ratio particularis non tribuit illi cause formaliter loquendo, sed alteri comp̄. Sic enim Deus concurreat cum voluntate humana, quando fit actus malus, & Deo quidem tribuitur ratio communis, non vero differentia actus mali. Item intellectus concurreat cum lumine gloriae ad actum visionis Dei, & intellectus tribuitur vitalitas, non supernaturalitas visionis. Sic ergo verba consecrationis ex se habent virtutem ad ponendum corpus Christi secundum rationem communem corpori vino, & mortuo: atque ideo, quando de facto ponitur viuum, verbis tribuitur ratio communis, differentia autem viuus non verbis, sed Deo, qui

quod constitutur in ratione talis per talem formam, non minus quam per talem materiam.

77.
Quinta sen-
tentia.

Quinta sententia docet, per *corpus* significari non materiam solam, sed ut accipit esse corporis à forma substantiali, non quidem rationem communem corporis, sed disiunctum ex corpore viuo vel mortuo, ita ut neutrum significetur determinate; sed hoc vel illud disiunctum, quasi dicas: hoc est corpus Christi viuum, vel mortuum. Hinc est, ad veritatem huius propositionis non requiri determinare animam, nec determinare formam cadaveris, sed unam vel alteram; quare quod ponatur anima de facto, non prouenit ex mera significacione verborum, sed ex eo, quod de facto corpus Christi reperitur in celo cum anima rationali. Hanc tenet Pater Valquez vbi supra cap. ultimo cum aliis: & probat ex impugnatione aliarum, & quia hoc modo cestant omnes difficultates. Hac sententia non displaceat, si aliquid addat, & aliter explicetur, quod forsan non erit contra mentem suorum Auctorum; ideo eam impugnare nolo.

78.
Conclusio.
Quid per cor-
pus intelligatur.

Duplex est
organizatio.

Dico ergo per vocem *corpus* non significari determinate compositum substantiali, sed materiam cum organizatione sufficienti ad hoc, quod habeat diversitatem partium, carnis scilicet, ossis, cordis, &c. Pro quo adverte, corpus organicum habere duplum organizationem, alteram substantialiem, alteram accidentalem. Prima prouenit à forma substantiali, tali vel tali modo unita materia. Suppono enim ex Philosophia, partes viuentis esse substantialiter heterogeneas; ita ut caput substantialiter differat à manibus, sive ratione diversa formae partialis in brutis, sive saltu ratione diversa ratione substantialis in homine; itaque in ipsa substantiali hominis datur organizatio, & diversitas partium sufficientia ad cōponendum corpus humanum, etiam si nullum esset accidens. Alia est organizatio accidentalis orta ex diversitate accidentium, & dispositionum; ratione cuius materia, etiam si carceris forma substantiali, diceretur vere organizata, & corpus humanum aptum ad recipiendam animam rationalem, vel formam cadaveris. Hoc supposito, videatur verisimile, materiam primam, ut subest cuiuslibet ex his organizationibus, intelligi posse appellatione *corporis*: nam ut subest illis, est materia organiza-
ta, & componens cum forma substantiali compositum vel viuentis vel cadaveris, & quidem hanc esse significacionem corporis in praedictis verbis, probari potest ex impugnatione aliarum sententiarum, & ex communis modo loquendi, quo corpus non significat totum compositum, sed partem illius distinctam ab anima; nam licet aliquando apud Philosophos *corpus* accipiat pro tota composito substantiali, & praedicitur in recto de homine: ceterum in modo communis loquendi vix accipitur *corpus* in hac significacione, sed pro una parte compositi humani, prout conditum est ab anima; & ideo dicimus hominem habere *corpus*, constare ex corpore, & anima: Verbum assumptum humanitatem constantem ex corpore, & anima; & in eodem sensu dicitur in Symbolo Athanasij, quod *animarationalis, & caro vnu est homo*; & denique in hoc sensu loquitur Tridentinus vbi supra de corpore Christi, quod ponitur in Eucharistia ex vi verborum, ut de parte conditum ab anima; dicit enim, *corpus ponit vna cum anima*, & *corpus ponit ex vi verborum, animam vero per concomitantiam partium inter se*: quibus satis indicat, loqui de corpore, & anima, ut sunt duas partes hominis conditae realiter inter se.

Probatur ex
impugnatione
aliarum sen-
tentiarum.

79.

BOLP

Cum ergo nomine *corporis* debet intelligi vna

hominis pars; haec autem non possit esse sola materia prima secundum se, ut supra probatum est, quia sola materia secundum se non est corpus huma-
num, necesse est intelligere materiam, ut subest or-
ganizationi humanae, & diuersitati membrorum: hoc autem habet materia, tum ex accidentibus, ut dixi, tum etiam ex ratione cum forma substantiali; quia licet omnia illa accidentia diuinus tollentur ad hominem, possit diuinus manere homo; & per consequens esset verum dicere de illo, quod conflat ex corpore & anima, sine quibus non datur homo; ergo esset etiam verum dicere, *bis ad corpus Petri*, v.g. ergo possent verificari verba consecrationis, posita materia prima praeceps cum organizatione substantiali; ergo ad veritatem verborum solum requiritur materia cum altera ex illis organizationibus: qualibet enim sufficit, ut illa denomi-
netur corpus humanum. Ex quo infertur, materiam ponit ex vi verborum, non vero animam rationalem; quia licet anima non ponetur, possent esse vera verba ratione organizationis accidentalis: ponitur tamen de facto anima propter rationem, quam de facto habet cum materia, ut dixit Tridentinus vbi supra.

Obiectio primo; nomine *corporis* intelligitur aliqua pars compositi humani, ut diximus, sed corpus organicum, quod resultat ex materia, & organizatione substantiali, non est pars, sed totum, cum in-
cludat materiam & formam substantialiem, à qua prouenit formaliter illa organizatio substantialis; ergo nomine *corporis* non potest intelligi materia, prout subest organizationi substantiali, sed solum prout subest organizationi accidentali; ut sic enim est pars hominis.

Respondeo, negando minorem; quia dempta organizatione accidentali, possit diuinus manere homo, ut dicebam; & non possumus negare, quin ille homo constaret ex corpore, & anima; ergo in illo composite intelligimus duas partes; quarum una sit corpus. Dices, illa pars non esset materia sola, quia materia secundum se non est corpus humanum; ergo esset materia cum anima; ergo non esset pars, sed totum. Respondeo, illam partem esse materiam in recto, connotantem tamen in obliquo formam substantialiem: itaque illa pars esset materia organizata: & sicut materia organizata non est homo, nec materia animata est homo, licet habeat formaliter ab anima esse animata, vel organizata: sic etiam licet habeat formaliter ab anima esse corpus humanum, non tamen est idem corpus humanum quod humanitas; quia hinc dicit in recto vtramque partem: est enim materia, & forma vni-
tate; corpus vero non est humanitas, quia non dicit in recto vtramque partem, sed alteram; est enim materia informata, & organizata substantialiter ab anima. Scio, nomine *corporis* aliquando significari apud logicos aliquod praedicatum superioris compo-
nitum ex materia, & forma, quod praedicatur de in-
ferioribus: sed tamen in vulgari sermone non ha-
bet hanc significacionem, sed supponit pro una parte physica compositi humani; in quo sensu non dicit in recto nisi solam materiam in obliquo vero organizationem substantialiem, vel accidentalem. Nec obstat, *corpus* esse nomen substantivum: sunt enim aliqua nomina substantiva, que dicunt aliud in recto, & aliud in obliquo: sicut *sacra-
tum* non est significatio, sed id quod habet significa-
tionem; & *mater* non est subiectum, & materitas; sed subiectum habens maternitatem: ita etiam *cor-
pus* est materia habens organizationem, quod non potest melius probari, quam ex communis modo concipiendi,

concipiendi, & loquendi? nam si importaret in re-
sto vtramque partem, non diceretur homo consta-
re ex corpore, & anima, sed ex materia, & anima,
vt dixi; *homo* vero significat vtramque partem in
recto, non precise, quia est substantium, sed quia
ad sic significandum impositum est, vt constat ex
sua: non enim dicimus, *materia est homo*.

81. Obiiciens secundo ex Suarez vbi supra; quia in
consecratione datur ex vi verborum vera transsub-
stantiationis; ergo conuersio totius substantiae panis
in totam substantiam; ergo non in substantiam
particularem solum, qualis est materia. Respondeo,
hoc argumento probari etiam esse ex vi verborum
subsistentiam Verbi, quia humanitas prout condi-
stinguitur a subsistentia, non est substantia integra
& completa, (non enim defineret tota substantia
panis, nisi defineret etiam substantia panis;) ergo
vt detur transubstantiationis, deberet esse etiam ex vi
verborum substantia Christi; quod est contra
ipsum Suarez. Ad argumentum ergo respondeo, ad
transubstantiationem non requiri, quod terminus
formalis sit substantia completa, sed solum quod
conuersio fiat in ordine ad eadem accidentia, qui-
bus antea substatbat una substantia, & nunc succedit
alia in eodem munere substans, quae tota est ter-
minus formalis conuersiois, sive haec sit substan-
tia completa, sive incompleta.

82. Tertio obiicie potest ex eodem Suarez, quia ter-
minus, qui ponitur ex vi verborum, debet esse aliquid,
quod naturaliter possit existere ex vi sua sub-
stantiae; sed non est huiusmodi sola materia, ergo
non sola illa ponitur ex vi verborum. Respondeo,
hoc argumentum habere mille instantias in senten-
tia ipsius Suarez contra ipsum; quia humanitas
non potest existere sine substantia; & tamen sub-
stantia non est ex vi verborum: item sanguis non
potest conseruari naturaliter sine corpore, neque est
contra; & tamen corpus non ponitur ex vi verbo-
rum cum sanguine, neque est contra; ergo prima pro-
positio, quae assumitur in hoc argumento, est omi-
nino falsa.

83. Ex dictis infertur decisio alterius questionis, de
qua Sanctus Thomas art. 4. in corpore, vtrum quan-
titas, & alia accidentia corporis Christi ponantur
ex vi verborum. Potest autem sermo esse vel de accidentibus
pertinentibus ad organizationem corporis humani, vel de aliis. Et quidem de aliis facile
respondeatur, ea omnia esse in Eucharistia per con-
stantiam, vt dictum est supra, sect. 1, in fine: vbi
obiter notandum est, P. Vaquez *disput. 193, num. 14.*
licet concedat, Christum habere in Eucharistia qua-
litates, quas habet in celo, dicere tamen non habe-
re ibi passiones, quas alibi; quare in Eucharistia erit
calidum ex calore alibi accepto, non tamen erit in
Eucharistia calefactus, quia non habet in Eucha-
ristia calefactionem, sed calorem; pro quo afferit
S. Thomas *infra qnaest. 81. art. 4.* in corpore. Ceterum
si sermo sit de actionibus, & passionibus, quae
non significant motum, vel propinquitatem loca-
lem, ego non dubito, posse corpus Christi, & debere
ab ipsis in sacramento denominari; quia in Eucha-
ristia habet non solum qualitatem, sed etiam actionem
ipam, quare ab vtraque debet ibi denominari.
Nec oportet docuit S. Thomas: loquitur enim
de flagellatione, consuptione, &c. quae significant
approximationem localem duorum corporum, v.g.
flagelli, & carnis, &c. quam approximationem non
haberet in Eucharistia.

Difficultas ergo est de accidentibus pertinenti-
bus ad organizationem accidentalem; de quibus
P. Vaquez *disput. 187. cap. 4.* docet, significari ex vi

verborum, quia ex vi verborum significatur caro,
& corpus humanum: debet autem constitui in esse
carnis, & corporis organici per aliquam organiza-
tionem accidentalem, sine qua non intelligitur di-
uersitas organorum; ergo organizatione accidentalis
debet etiam significari per verba. Respondeo P. Suarez
dicta sect. 5. in fine, accidentia organizationis
significari per verba non per se primo, sed con-
comitantem. Sed contra, quia repugnat significari per
verba, & concomitantem: concomitans enim in
praesenti dicitur illud, quod non significatur, nec
requiritur ad veritatem verborum; ergo si verba
non sunt vera sine organizatione accidentali, haec
ponitur ex vi verborum, & non concomitantem: si
autem possunt esse vera sine illa; ergo non signifi-
catur per verba villo modo. Verius tamen existimo
cum P. Suarez *disput. 51. sect. 5.* accidentia non ponit
ex vi verborum, que est lenientia S. Thome dicto
art. 4. & probatur breuiter ex nostris principiis, quia
corpus non significat organizationem accidenta-
lem, vel substantialem determinate, sed aliquam
disiunctum; ergo neutra ponitur ex vi verborum;
possunt enim esse vera verba, licet accidentia non
ponerentur: nunc ergo ponunt ratione vno-
nis, & coniunctionis, quam habent cum corpore
Christi.

Dices, ex vi verborum ponitur aliqua organiza-
tio in materia ergo illa, quam de facto haber corpus
Christi, quia de facto ponitur ex vi verborum illud
corpus, quod de facto haber Christus, & cum illis
partibus integrantibus, quas haber, &c. ergo cum
illa organizatione, & qua de facto haber esse corpus
humanum; alioquin non videretur ponit idem cor-
pus, sed aliud. Respondeo in primis, licet de facto
poneretur illa materia in Eucharistia cum alia or-
ganizatione, forsitan sufficeret, vt effet idem corpus;
quia hoc corpus non importat in recto nisi hanc
materiam; variato autem illo solum, quod importa-
tur in obliquo, non variatur corpus; & ita ex vi
verborum non videtur ponenda organizatione, quam
habet corpus Christi in celo. Sed addo, licet id re-
quiritur, non tamen ponit determinate organiza-
tionem accidentalem, vel substantialem ex vi ver-
borum; quia verba neutram determinate signifi-
cant, sed aliquam disiunctum.

Dices adhuc, verba operantur, quod significant,
sed significant aliquam organizationem; ergo po-
nunt aliquam, ergo accidentalis, vel substantialis
ponitur ex vi verborum. Respondeo, verba operari
quod significant; ceterum non posse hoc fieri, quin
operantur aliquid etiam, quod non significant, quia
licet possint significare organizationem sub disiun-
ctione, non tamen possunt ponere aliquam, que
non sit determinata, & per consequens ponitur cum
determinatione, quam verba non significant. Sicut
qui voleat recitare unum Psalmum, non potest il-
lud votum implere, quin faciat aliquid, quod non
promisit; scilicet recitare hunc determinate, ad
quod non tenebatur ex vi voti: quare ex vi praescri-
bit illius voti non potest ponit determinate aliquid, ad
quod tenebatur ex praescribente obligatione voti. Fata-
mer ergo, quod ex vi verborum ponitur aliqua forma
disiunctum; quia ponit ex vi verborum, est ponit,
& significari per verba, & ideo licet ponatur haec
determinate, non ponitur ex vi verborum haec de-
terminate, sed ex vi verborum disiunctum, hoc est,
significantum illam disiunctum, & exigentum, po-
ni hanc, vel illam; non tamen concedimus, hanc,
qua de facto ponitur, ponit ex vi verborum; quia
sine haec verba essent vera.

84. Obiiciens iterum, verba consecrationis habent
85. Obiicie. vim

86.

Instantia.

Dicitur pr.

mo.

Addo sicut.

mo.

vim ad aliquid ponendum; sed non possunt aliquid ponere, nisi ponant aliquid determinate; ergo habent vim ponendi aliquid determinate; & non solum disiunctum; ergo aliquid determinate ponitur ex vi verborum. Respondet distingendo minorum, & utrumque confequens. Debet ponere aliquid determinate, si illud determinate teneat se ex parte effectus, concedo, si teneat se ex parte virtutis, seu exigentia verborum, nego: verba enim ex se concurrunt indifferenter ad ponendam hanc organizationem determinatam, vel illam aliam determinatam, at que ideo exigunt aliquam concordiam, nempe Deum, qui determinet illam in differentiationem verborum, & ponat talem organizationem potius quam aliam. Vnde ea organizatione, que de facto ponitur, non ponitur ut talis ex vi verborum; quia ponit ex vi verborum, non est solum ponit ex efficacia verborum, sed ita ponit virtute verborum, ut, si non ponetur, non essent vera verba hic & nunc prolati.

89. Petes, quid ergo est, quod de facto ponitur ex vi praecisa, & veritate verborum? non enim ponitur sola materia prima, quia haec nuda non est corpus humanum; ergo ponitur aliqua organizatione; ergo ea, que de facto ponitur, ponitur ex vi verborum; ergo anima rationalis, a qua formaliter corpus est substantialiter organizatione, ponitur de facto ex vi verborum.

Respondet, candem interrogationem fieri posse in exemplo supra adducto, quando scilicet penitentia debet ex pracepto Confessarii dicere unum Psalmum pro penitentia, & postea dicit Psalm. Misere, v.g. tunc, inquam, queri potest similitudinem, quid dicat penitentis praefixa ex obligatione, & pracepto Confessarii? Non enim dicit Psalmum Misere ex tali pracepto praefixa, cum posset alium Psalmum breuiorum & diuersum dicere. In vtroque ergo casu respondendum est eodem modo, scilicet penitentiam ex praeciso pracepto Confessarii dicere Psalmum; quod vero fit hic Psalmus, est ex sua libera devotione: sic etiam ex praecisa vi, & veritate verborum ponit sub speciebus corpus Christi, hoc est, talem materiam organizationem; quod vero fit cum hac organizatione numero, est propter unionem, quam talis organizatione habet de facto cum materia Christi.

90. Dices, id, quod ponitur a parte rei ex vi verborum, est aliquid determinatum; sed corpus ponitur ex vi verborum; ergo corpus, prout ponitur ex vi verborum, significat aliquam organizationem determinatam. Respondet, id, quod ponitur a parte rei, est aliquid determinatum, non tamen ponit determinatum ex sola vi, & veritate verborum; nam ponit ex vi verborum, dicit duo, scilicet, ponit, & significari per verba; positio est aliquid physicum, & terminatur ad organizationem determinatam: significatio vero est aliquid intentionale, & potest tendere ad aliquid indeterminatum, vel indeterminate; organizatione ergo, quae de facto ponitur, licet ipsa determinata sit, quae ponitur, non tamen significatur determinata per verba, sed vel secundum rationem communem, vel sub disiunctione; & ideo non ponitur ipsa ex vi praecisa verborum, quia deest altera pars, scilicet, quod haec organizatione significatur per verba, sicut in exemplo positio, Psalmus, qui dicitur a penitente, est Psalmus determinatus, sed tamen hic Psalmus non ponitur ex praecisa obligatione; quia ponit ex obligatione, est ponit, & praecedere obligationem dicendi hunc Psalmum; primum est verum & secundum falso: fatendum ergo est, non ponit ex pracepto Confessarii Psalmum deter-

minatum, nec ex vi verborum consecrationis organizationem determinatam.

Vrgebis adhuc; id, quod ponitur per concomitantiam, non debet esse idem realiter cum eo, quod ponitur ex vi verborum; ponitur enim non propter identitatem, sed propter unionem, seu connexionem, quam habet cum illo, quod ponitur ex vi verborum: sed indiuiduo, seu determinatio huius organizationis, quae ponitur per concomitantiam, est idem realiter cum ratione communis organizationis, quae significatur, & ponitur per verba; ergo non potest illa sola determinatio ponit per concomitantiam, si ponitur ex vi verborum ratio communis organizationis significata in obliquo.

Respondet primo, per corpus non significari organizationem in communis, sed disiunctum hanc vel illam: est enim hoc corpus haec materia prima cum aliqua organizatione humana, hac, vel illa: quare haec organizatione, quae ponitur de facto, non identificatur cum illo disiuncto; nec ponitur propter identitatem, quam habet cum illo, quod significatur per verba: posset enim ponit illud disiunctum, quod significatur per verba absque hac organizatione; ergo haec organizatione non est idem, nec ponitur propter identitatem, quam habet cum illo disiuncto, sed propter connexionem, & unionem, quam habet a parte rei cum hac materia prima, quae ponitur ex vi verborum.

Secundo responderi potest; admittendo, quod per corpus significatur organizatione in communis, enim disiicit ex hoc capite quarta sententia Francisci Suarji, & aliorum supra relata, quod doceat, significari, & ponit ex vi verborum rationem communem formam substantialis: sed quia docent, formam substantialis significari in recto, ut confituum directum corporis humani: inde enim fit, quod hoc corpus debet importare hanc formam substantialis, atque ideo non posse ponit ex vi verborum hoc corpus Christi (propterea debet de facto ponit) quin ponatur etiam ex vi verborum haec forma substantialis. Nos vero dicimus, hoc corpus in recto significare solum hanc materiam primam, in obliquo vero organizationem; quare est idem numero corpus variata organizatione, sicut est idem numerus patrum, variata paternitate: quo supposito, posset etiam aliquis dicere, hoc corpus significare hanc materiam in recto, rationem vero communem organizationis in obliquo. Tunc autem ad argumentum propositum posset responderi, id, quod ponitur per concomitantiam, non debere identificari adequate cum eo, quod ponitur ex vi verborum; posse tamen identificari inadquate, propterea ratione identificatur cum ratione communis animalis. Ratio autem differentia est, quia si identificaretur adequate, non ponetur ratione unionis, sed propter identitatem, cum non possit ponit aliquid sub speciebus, non posse tuto illo, quod est idem realiter & adequate cum ipso. Id vero, quod solum identificatur inadquate, non ponetur propter identitatem: nam eiusmodi identitas non cogit ad ponendam omnem, quae eo modo identificatur; posita enim ratione communis animalis, non oportet ponit etiam ratione, non ergo ponetur haec organizatione sub speciebus propter identitatem, quam habet cum ratione communis organizationis significata per verba; sed si ponitur, erit propter connexionem, & unionem, quam de facto habet cum hac materia prima, quae ponitur ex vi verborum, ut saepe diximus.

Petes rursum: si corpus Christi fuisset redatum in cineres tempore mortis, quid esset ex vi verborum, & quid per concomitantiam sub speciebus

Instabat.

Respondet.

Id quod ponit, est quidem determinatum, non tamen ex sola vi, & veritate verborum.

panis? Deberet enim esse materia cum organizatione aliqua humana; alioquin non esset corpus humanum, prout verba significant; illa autem organizatione non esset tunc per concomitantiam, quia non esset propter unionem, quam alibi haberet cum illa materia; illa enim materia alibi non supponitur organizata, sed redacta in cineres; ergo illa organizatione esset ex vi verborum ergo & nunc, quia verba non magis significantur tunc illam organizationem determinatam quam nunc, & tamen nunc ponetur ex vi verborum.

94. Respondet, tunc ex vi verborum futuram materiam primam Christi cum aliqua organizatione humana necessaria ad verificandam verba de corpore humano; illam autem organizationem determinatam, quia tunc esset, prout talen non futuram ex vi verborum, sicut nec modo est, nec etiam futuram tunc per concomitantiam; quia non esset propter unionem, quam alibi haberet cum materia, sed futuram ex voluntate Dei determinantis exigentiam indifferenter verborum ad talem potius organizationem determinatam, quam ad aliam. Nunc quidem omnia sunt, vel ex vi verborum, vel per concomitantiam, quia corpus Christi in sua praesentia naturali habet organizationem substantialem, & accidentalem, & alia omnia, quae consequuntur corpus humanum viuum: & ideo Tridentinum solum numerat quae ponuntur ex vi verborum, vel per concomitantiam; quia loquitur de iis, quae de facto ponuntur, & non de causa illo, quem Deus praescivit non ponendum, quando instituit hoc sacramentum; in quo casu non est inconveniens, quod aliquid ponatur nec per concomitantiam, nec praecise ex veritate verborum, sed ex voluntate Dei determinantis id, quod sub disunctione solum exigerent verba ad sui veritatem.

95. Obiectum vltimo: panis conuertitur in id, quod ponitur ex vi verborum: sed panis solum conuertitur in substantiam corporis Christi; ergo nec determinate, nec disunctione ponitur ex vi verborum aliquid aliud, nisi substantia corporis Christi; ergo solum ponitur ex vi verborum organizationem substantialis determinate.

Respondet Valquez *disput. 187. num. 32.* concedendo, substantiam panis conuerti in accidentia etiam corporis Christi, & ad Concilium dicit, expellit id, quod praeceps est in termino conuersationis, non tamen negat reliqua, quae requiruntur ex parte illius. Ego quidem non audeo concedere, panem conuerti in accidentia Christi, quia iam illa conuersio non esset mera transsubstantiatione, nec mera conuersio substantialis, sed mixta ex substantiali, & accidentali, saltem ex parte termini *ad quem*. Quare respondeo, licet accidentia organizationis ponentur determinate ex vi verborum, non forte terminum conuersationis, quia accidentia Christi non succedunt substantia panis in munere substantiis accidentibus panis, sed sola substantia corporis Christi; cum autem ad omnem conuersationem requiratur, quod unus terminus succedat alteri in eodem munere circa aliquod tertium, ut saepe dictum est Disputatione praecedenti, hinc est, panem conuerti in solam substantiam, non vero in accidentia corporis Christi; quia sola substantia, & non accidentia substantia accidentibus panis.

Dices, si ex vi verborum ponuntur etiam accidentia corporis Christi, cur non substantiant ipsa accidentia species panis, sed sola substantia? Respondeo, solam substantiam corporis Christi sustentare species panis in genere causa efficientis; quod tum ex ipsis verbis consecrationis colligi potest.

P. Joan. de Lugo de Sacramentis.

test, quibus corpus dicitur substare; tum etiam quia non est consentaneum naturis rerum, ut accidentia substantia accidentibus, sed sola substantia, imo fortitan, licet accidentia corporis Christi sustentarent efficienter species panis, non dicerentur substare illis, quia substantia accidentibus panis est esse substantiam illorum, accidentium; accidentia autem non possunt esse substantia aliorum accidentium; merito ergo dicimus, solam substantiam corpori Christi esse, quae succedit pani in munere substanti speciebus.

Ex dictis intelligitur, quam vim habeat ratio S. Thomas vbi supra, ad probandum, quantitatem Christi non ponit ex vi verborum; quia conuersio non sit in quantitatem, sed in substantiam solum, vbi videtur innuere, quod si ponetur ex vi verborum, deberet conuerti panis in ipsam quantitatem Christi, quod ex principiis supra positis verum est: nam panis solum conuertitur in id, quod directe significatur per *ly corpus*; quia scilicet illud, in quo sit conuersio, debet significari in recto per verba, & per consequens deberet esse id, quod substare speciesibus loco panis: substare autem soli conuenit substantia, ut supra vidimus; ergo de primo ad ultimum haec accidentia sicut non sunt terminus conuersationis, nec significantur in recto, ita non ponuntur ex vi verborum, quia si ponentur ex vi verborum, significantur in recto, & per consequens essent substantia; nunc autem, quia non significantur in recto, non ponuntur haec ex vi verborum, sed solum verba exigunt, poni aliqua, haec vel illa, vel aliquam organizationem disunctionem.

Obiectum aliqui, panis conuertitur in corpus Christi; ergo conuertitur in totum id, per quod conuertitur corpus Christi; ergo si corpus in ratione corporis conuertitur per organizationem accidentalem, & quantitatem, panis debet in haec accidentia conuerti. Respondeo ad hoc, ut panis conuertatur in corpus Christi, non est necesse, quod conuertatur in ea etiam, quae corpus Christi includit in obliquo: satis est, quod conuertitur in substantiam, quam dicit in recto: vnde Concil. Trident. illa *se f.* Conc. Trident.

c. 4. merito explicuit sensum illius propositionis dicens: *Totam substantiam panis conuerti in substantiam corporis Christi, & totam substantiam vini in substantiam sanguinis Christi; pro eodem usurpans panem conuerti in corpus Christi, & panem conuerti in substantiam corporis Christi.* Sufficit ergo conuerti in substantiam corporis, ut dici possit, conuerti in corpus Christi.

Dices, ergo si corpus Christi conuertitur etiam in ratione corporis per organizationem substantiam, necesse est, quod substantia panis conuertatur non in solam materiam primam, sed etiam in organizationem substantialem corporis, alioquin non conuertetur in substantiam corporis, sed in partem substantiae corporis Christi, cum corpus ut corpus includat aliquid aliud substantiale praeferat ipsam materiam.

Respondet negando sequelam: sufficit panem conuerti in substantiam illius, quod dicit in recto corpus, licet non conuertatur in substantiam, quam affert in obliquo: ideo fortasse Tridentinum in verbis proxime adductis diverso modo loquitur de termino *a quo*, & de termino *ad quem*; dixit enim, *scilicet conuersationem totius substantiae panis in substantiam corporis, & totius substantiae vini in substantiam sanguinis Christi;* vbi de substantia panis, & vini dixit, totam conuerti, non vero dixit, conuerti in totam substantiam corporis, & sanguinis, ne includeretur ea etiam, quae forte significatur in obliquo. Ratio autem est, quia tota ea conuersio colligitur ex verbis Christi,

97. *Ex dictis ius intelligitur quod vim habeat ratio D. Th. supra alata.*

98. *Obiectum aliqui.*

99. *Instabu.*

ut dixit Concilium ibidem: quia nimirum Christus dixit: *hoc est corpus meum*, ad quorum verborum veritatem requiritur, quod corpus Christi succedat substantia panis in munere substanti illis accidentibus, vnde sit, corpus Christi esse terminum conversionis, cum sit id, quod succedit circa accidentia substantiae panis, que expellitur. Ad verificanda autem illa verba sufficit, quod rectum corporis succedit sustentando illa accidentia: de recto enim solum dicitur, *hoc est*, licet enim requiratur, quod sit ibi etiam organizatio corporis, non tamen requiritur, quod ipsa organizatio sit, quod substat, & sustentat accidentia, sed quod corpus organizatum substat accidentibus: non potuit ergo ex illis verbis colligi, organizationem esse terminum formalium, in quem heret conuersio, sed solum substantiam illius, quod *corpus* dicit in recto. Porro Partes Concilij dicentes, panem conuerti in substantiam corporis Christi, per substantiam corporis noluisse includere organizationem substanciali prouenientem formaliter ab ipsa forma rationali, constat ex eo, quod loqui sunt de substantia corporis, propterea corpus est pars hominis condistincta ab anima: dicunt enim corpus esse ex vi verborum, animam vero per concomitantiam, sub speciebus panis, ergo dum addunt, panem conuerti in substantiam corporis, sensus est, conuerti in substantiam, quam includit corpus, propterea pars condistincta ab anima: vnde si corpus, quod est pars hominis distincta ab anima, includit formas illas substantiales partiales, quas aliqui ponunt, in illas etiam conuertitur panis, quia illae sunt substantia corporis, propterea pars distincta ab anima, & tunc corpus dicit in recto materialiam primam, & illas formas partiales. Si vero non dentur illae formaes partiales, sed materia denominatur corpus humanum à forma rationali, à qua substantia organizatur, ut à causa formali, vel ab accidentibus, quibus formaliter organizatur, tunc corpus dicit organizationem solum in obliquo, & conuersio siet solum in substantiam materie habentis talentum organizationem, quia illa sola est substantia corporis, propterea corpus est pars condistincta ab anima: de hac enim compare, & de eius substantia, propterea talis est, loquitur Concilium ibi, ut ex ipso contextu capitio tercii, & quarti aperte constat.

Quid conuertatur ex vi verborum, ex parte termini à quo.

100. Pro complemento restat breve dubium. Vidimus enim, quid ponatur ex vi verborum sub speciebus de termino à panis ex parte termini *ad quem* huius conuersionis, Dubitatur quid potest ex parte termini à quo, quid conuertatur ex vi verborum: an possimus similiter in pane distinguere, ita ut aliquid panis conuertatur, & distinet ex vi verborum, aliquid vero solum per concomitantiam. Ratio dubitandi potest esse duplex. Prima, quia sicut in Christo non tota substantia ipsius est terminus conuersionis formaliter loquendo, sed denominative; corpus enim solum est, quod formaliter terminat conuersione, quia ipsius solum est, quod immediate succedit in munere substanti illis accidentibus loco panis, totus autem Christus denominative à corpore dicitur succedere panis, & substare accidentibus, & panem conuerti in Christum: sic etiam in pane non tota eius substantia substabar immediate accidentibus, sed materia prima sola erat, in qua immediate recipiebantur accidentia panis, que remanent, ut docet anterior, & communior sententia Philosophorum; ergo sola materia prima est, cui formaliter succedit corpus

Christi in munere substanti accidentibus; atque adeo sola materia prima erit, quae formaliter, & immediate conuertitur; forma autem panis, & eius substancialia solum denominative, sicut solum denominative, & non formaliter substabant illis accidentibus, circa quae sit conuersio.

Secunda ratio dubitandi esse potest, quia id ponitur ex vi verborum ex parte termini *ad quem*, quo non posito, verba non essent vera; ergo id etiam conuertitur ex vi verborum, quo non definit, vel non conuerso, verba non essent vera; sed licet forma panis, v.g. non destrueretur in corpus Christi, sed adhuc maneret in rerum natura, verba essent vera; ergo forma panis non conuertitur ex vi verborum, sed per concomitantiam.

In hoc puncto duo attinguntur diuersa: primum, an tota substantia panis conuertatur proxime, & formaliter; an vero aliiquid illius formaliter, & aliiquid solum denominative? Secundum est, an tota substantia panis conuertatur ex vi verborum: an vero aliiquid ex vi verborum, & aliiquid solum per concomitantiam? Quod primum, exsilio, tota substantiam, que includitur in natura panis, conuertitur formaliter, & proxime in corpus Christi, & quod hoc esse differentiam inter substantiam Christi, que introducitur, & substantiam panis, que expellitur; quia non tota substantia Christi, sed solum corpus eius substabit accidentibus panis loco substantiae panis: anima vero Christi, & alia solum denominative, in quo sensu potest dici, panem conuerti in Christum, propterea loquitur Gregorius Nyssenus in *Orat. Catech. cap. 37.* in ultimis verbis, quae, propterea referuntur apud Valentiam in praesenti *Valent. diff. 6. quest. 3. part. 2. §. 3.* hæc sunt: *Christus se per carnem in spiritu omnibus creditibus, committit, & temperatur corporibus illorum, ut unione cum eo quod est immortale, sit etiam homo particeps incorruptionis. Hac autem dat virtute benedictionis, in illum transfelemens eorum, quia apparet natura.* Vbi Nyssenus videatur dicere, naturam panis conuerti in illum, hoc est, in Christum. Sed nescio, ubi P. Valentia inueniatur illum versionem. Omnes enim, quas videre potui, non habent, in illum, sed in illud, quod referunt ad corpus Christi, de quo dixerat esse immortale, & communicare incorruptionem. Et quidem non poterat aliter verti ex textu Graeco, in quo legitur in genere neutro *τοις οντας*, vnde non dicit, conuerti in Christum, sed in corpus Christi. Si tamen illud primum dixisset, debet intelligi saltem denominative, ut monui. At vero in pane tota eius substantia ratione sui substabat accidentibus: nam licet recipientur immediate in sola materia, multa tamen eorum dimanant à forma substanciali panis, atque ideo forma est radix, & substantia eorum, imo magis proprie, quam materia, cum forma sit radix magis determinata eorum, quod etsi proprium substantia. Denique unio substancialis inter materia, & formam panis, suo etiam modo substabat accidentibus, quia forma non est radix eorum, nisi propterea unita materia: si enim esset extra materia, non oriensur ab ea talia accidentia, sicut nec ab anima rationali separata dimanant accidentia humana. De substantia panis dici potest, quod solum denominative sit substantia, vel radix accidentium panis, quatenus denominations sunt suppositorum, & ideo suppositum denominatur habere, vel esse principium talium accidentium, quia natura illius suppositi sustentat, vel causat in se alia accidentia.

Quod secundum vero, an scilicet tota substantia panis conuertatur ex vi verborum? distinguendum

Tota substantia panis sit ex vi verborum terminus formalis à quo ille conuerteretur ex verborum in uno sensu. dum est: nam si sensus sit, quod tota substantia panis sit ex vi verborum terminus formalis à quo ille conuerteretur ex verborum in uno sensu. respondendum est affirmatiue: si enim aliquid substantia panis remaneret substantia illis accidentibus, non essent vera verba in toto rigore, vt supra vidimus: quare ex vi, & veritate verborum tota substantia panis expellitur ab illis accidentibus, & per consequens tota est terminus formalis à quo illius conuerteretur ex vi verborum; quia esse terminum formale à quo, nihil aliud est, quam esse illud, quod expellitur, vt succedat aliud in eodem munere circa aliquod terminum perseverans.

Si vero sensus sit, quod ex vi verborum tota substantia panis definit esse in rerum natura, quam dectionem diximus supra necessariam esse, vt tota substantia panis dicatur conuerti in corpus Christi, tunc fatendum est, non conuerti ex veritate praecisa verborum, sed quasi per concomitantiam, seu consequentiam necessitatis: nam licet substantia panis maneret in rerum natura, dum tamen non maneret sub illis accidentibus, verba essent in omnibus vera, & tamen tunc non conuertetur substantia panis in corpus Christi, sed illud totum ex pane, & accidentibus conuertetur in aliud totum ex eisdem accidentibus, & corpore Christi: nunc ergo substantia panis definit propter necessitatem consequentem ad separationem ab accidentibus, vt supra explicuimus, atque ideo consequenter etiam, & non ex praecisa veritate verborum fit conuersio substantiae panis in corpus Christi; ad veritatem enim verborum satis esset conuersio illius compositi ex pane, & accidentibus in illud aliud compositum ex corpore Christi, & eisdem accidentibus panis. Est ergo differentia quoad hoc inter terminum formalem à quo, & terminum formalem ad quem huius conuersionis, quod ex vi verborum debet expelli tota substantia panis ab illis speciebus: non vero debet ex vi verborum poni tota substantia Christi sub eisdem speciebus: vnde oritur, quod ex vi verborum debeat conuerti totum compositum ex tota substantia panis, & accidentibus, non vero debeat ex vi verborum conuerti in compositum ex tota substantia Christi & accidentibus panis, sed solum per concomitantiam, non tamen requiritur, quod ex vi verborum praecisa conuertatur, & definit esse substantia panis, sed quod expellatur ab illis accidentibus, vt iam diximus.

S E C T I O V.

Quid ponatur in calice vi verborum.

Ex dictis de corpore, facile erit intelligere, quid de sanguine sentiendum sit. Dubitari ergo potest, primo an ex vi verborum ponatur forma substantialis in calice; an sola materia cum accidentibus sanguinis? Respondetur distinguendo: nam si supponatur, sanguinem informari anima rationali, sicut carnem, tunc eodem modo dicendum est, ex vi verborum poni materiam disiunctam vel cum accidentibus sanguinis, vel cum informatione substantiali, quia habeat esse substantialiter sanguinem, quia eadem ratio est, quod hoc de sanguine, & de corpore. Si vero, iuxta probabilem sententiam dicas, sanguinem non animari, sed habere peculiarem formam substantialis sanguinis, consequenter dicendum videtur, hanc formam poni ex vi verborum: contra hoc enim non urgent rationes supra facte contra formam rationalem: & aliunde videatur verius, quod sanguis in ratione sanguinis dicitur. *P. Iano. de Lugo de Sacramentis.*

in recto illam formam substantialis, sicut lac in ratione lactis, & vinum in ratione vini, dicunt in recto suas formas substantialis; ac per consequens sanguis vt sanguis non requirit ad veritatem verborum aliqua accidentia nec determinata, nec sub distinctione, sed solam materiam, & formam substantialis.

Dices, etiam si sanguis non animetur, probabile tamen est, non semper habere eandem formam, sed *Instantia.*

dum est, non semper habere eandem formam, sed *Dilectionis.* etiam si admittatur probabilitas Antecedentis, ponit ex vi verborum nunc de facto formam substantialis sanguinis, quam habet in celo; quia sanguis importat in recto materiam, & formam substantialis, sicut alia concreta substantialia; quare cum ex vi verborum ponatur idem numero sanguis, qui est in celo, debet poni cum eadem numero forma, quia ex vi verborum debet poni ille numero sanguis, quem de facto Christus habuerit. Ex quo fit, vt nō de facto sanguis Christi esset effusus & cum forma cadaverica, prout erat fortasse in triduo, deberet poni ex vi verborum cum illa forma; quia tunc illud compositum ex illa materia, & illa forma erat sanguis Christi.

Secundo dubitatur, an totus Christi sanguis ponatur ex vi verborum? Quidam voluerunt, solum ponit ex vi verborum sanguinem, qui fuit effusus, propter illa Christi verba: *Hic est sanguis meu, qui pro vobis effundetur.* &c. Addunt tamen, nunc ponit ex vi verborum totum Christi sanguinem; quia Christus resurgens solum resumpit sanguinem effusum. Verius tamen est, ex vi verborum etiam in cena *Totus Christus* positum fuisse totum Christi sanguinem; primo, *sanguis ponatur ex vi verborum.* quia iuxta probabilem sententiam Christus totum sanguinem effudit, vt ex vulnera lanceæ constat. Secundo, quia licet non totus esset effundendus quoad singulas partes, de toto tamen dici potuit, effundendus: sicut licet non totum corpus martyris deuoretur à bestiis, quoad singulas partes, & ossa de toto tamen dici poterat: *Hoc corpus deuoretur,* &c. Tertio, quia verba illa, *Hic est sanguis meu;* non dependent in sua significatione a verbis sequentibus, quia (vt videbimus infra) per illa priora fit consecratio; sed illa secundum le fune indefinita; ergo supponunt pro toto sanguine. Ultimo, quia Tridentinum, ubi supra, vniuersaliter & indefinite docet ex vi verborum poni sanguinem; ergo non debet licitari ad partem sanguinis.

Tertio dubitari potest, an ponatur ex vi verborum totus sanguis, qui effusus est in passione? *Remansit alio.* dubitatio pendet ex alia quaestione, an manferit in *qua pars sanguinis in terra, non tamen sub forma sanguinis,* terris aliqua particula sanguinis effusus: de quo Suarez 2. tom. in 3. part. disp. 47. sect. 1. & Valquez 1. tom. in 3. part. disp. 36. cap. 8. & nos disp. 14. de Incarnat. sect. 6. vbi diximus verius esse quod aliqua pars remanserit; vt appareat in spinis, lustralio, lancea, &c. non tamen sub forma sanguinis, sed sub alia diversa, reten-*ter*to pristino colore: quo supposito, dicendum est, nunc de facto poni solum sanguinem, quem Christus habet; nam ille qui remansit, iam non est sanguis Christi, immo nec sanguis.

Potes, an si fieret vera consecratio tempore passionis, quando pars sanguinis erat effusa, & pars effundenda, deberet vtique poni ex vi verborum? *Quæstio.* Ratio dubitandi est, quia digitus antea abscissus non ponetur ex vi verborum appellatione corporis; ergo nec pars sanguinis separata à reliquo.

Ecc. 2. Respon.

Satis sit.

Respondeo tamen, utramque partem ponendam; quia utraque vera erat sanguis Christi. Ad exemplum autem de dligo abscissio, quidquid sit de veritate antecedentis, dici potest, discrimen esse, quod corpus in ratione corporis importat continuacionem, & unionem partium inter se; quare licet appellatione corporis significaretur illud solum, quod est per modum unius continui sufficientis, ut dicatur corpus humanum: sanguis tamen non postulat ex sua significatione talem continuationem, sicut neque aqua, aut alia huiusmodi. Quomodo autem ad id conductus distans, vel cōiunctio moralis effusionis, vel abscissionis, diximus illa *disp. 14. s. 5.* An vero sanguis in triduo mansebit congelatus, an liquidus, saltem quod partes realsumendas, non conflat; illud mihi verissimum est, mansisse sub vera forma sanguinis incorrupti eo modo, quo corpus mansit in ratione corporis incorrupti: nam eadem videtur esse ratio de vitroque, & uno hypostatica Verbi ad sanguinem, quæ etiam in triduo duravit, id postulabat.

Dubitatur quarto.

Respondet Suarez.

110. Regeatur primo.

Secundo.

Tertio.

Quarto dubitari potest, an totus sanguis in Eucharistia ex vi verborum sit continuus? Ratio dubitandi est, quia potest contingere, non esse totum continuum intra venas, praesertim in triduo. P. Suarez *disp. 5. s. 3.* respondet affirmatiue, quia res liquidæ eo ipso quod habeat approximationem localem, vniuntur & continuantur; ergo cum totus sanguis ponatur in distans, eo ipso ponitur continuus.

Hec tamen sententia nullo modo placet; primo, quia hinc sequitur in Eucharistia singulas particulas sanguinis vnius cum singulis, & quamlibet cum omnibus aliis; quia omnibus, & singulis est æque præsens. Secundo, quia sequeretur, sanguinem Christi in Eucharistia habere modum substantialem absolutum, quem non habere in celo; quod nouum est apud Theologos. Tertio, quia indistincta, quam habent partes sanguinis in Eucharistia, tantum absit, quod conductus, ut potius oblitus ad continuacionem: tum quia propinquitas requisita ad unionem continuacionis est propinquitas utriusque extremi per contractum, & iuxta positionem, non per intima presentiam in eodem omnino loco: tum etiam, quia sanguis Christi, prout in Eucharistia, est in capax secundum illum statum patiendi aliquid ab agente naturali (ut vidimus *disp. 5.* ergo illa præsencia patrium non est sufficiens, ut resulteret uno inter illas. Alioquin si iuxta species consecratae ponetur alius sanguis humanus, continuaret etiam cum sanguine Christi, eo quod habetur approximationem sufficientem ad continuacionem, quod est valde absurdum.

SECTIO VI.

Vtrum Diuinitas, & Personalitates Diuinae sint in Eucharistia ex vi verborum?

111. Quæstionis pars.

Ratio dubitandi.

On dico, *vtrum ponantur*, quia certum est naturam, vel personalitates Diuinas non accipere nouam presentiam ad species; sed *vtrum sint*? hoc est, an significantur ex vi verborum, ut præsentes in Eucharistia. Ex iis primis certum est personalam Verbi esse ad minus per concomitantiam in Eucharistia propter unionem cum humanitate Christi; ut docet Tridentinus *vbi supra*, *dicto cap. 3.* Difficiliter tamen est, an sit etiam ex vi verborum. Ratio dubitandi oritur ex verbis, quibus dicitur in persona Christi, *hoc est corpus meum*; nam *li meum* significat, illud corpus esse proprium, persona loquentis; ergo significat, quod terminatur per illam personalitatem; ergo ex vi verborum significatur illud corpus esse unius

sum hypostaticè Verbo Diuino; ergo ex vi verborum significatur uno, & per consequens ipsa persona Verbi.

Respondent aliqui, hoc argumento solum probrius ex vi verborum unionem hypostaticam ad *ad ipsius Verbum*, non tamens ipsam personam Verbi; quia *uno* sola sufficit ad denominandum illud corpus Christi. Sed contra, quia si argumentum aliquod *impedit* probat, probat etiam de personalitate, quia licet hoc, quod est, corpus esse unicum, proueniat formaliter a sola *vnione*; ceterum hoc, quod est esse substantia, non prouenit a sola *vnione*, sed ab ipsa substantia; ergo cum *li meum* significet, corpus esse terminatum substantia persona loquentis consequens est, ut non sola *vnio*, sed etiam substantia ipsa significetur.

Propter hanc rationem videtur aliquibus probabilis haec pars: communis tamen, & vera sententia negat, personam Verbi esse ex vi verborum, & constat satis ex Tridentino supra dicente, Diuinitatem esse in Eucharistia propter admirabilem eius cum corpore, & anima unionem: *vbi ex contextu contextu* constat, Concilium non numerare Verbum in iis, quæ in Eucharistia sunt ex vi verborum. Neque obstat argumentum supra factum. Ad quod P. Valquez *disp. 18. n. 14.* indicat, pronomen *Meum* non referre suppositum, sed naturam humanam, cuius dicitur esse illud corpus; & ideo non debere suppositum esse sub speciebus ex vi verborum.

Hoc tamen assertum indiger explicatione; nam re vera illud *meum*, magis directe, & immediate sit. *Exclusum* significat suppositum, quam naturam loquentis. Dicunt enim *corpus meum*, idem est, ac si dicas, *corpus mei*; illud autem, *mei*, est genitivus pronominis *Ego*; & quidem illud pronomen *Ego*, non significat directe naturam, sed suppositum loquentis: non enim possum dicere, *egi sum natura humana*, sed, *ego sum persona*; ergo illud *Ego* sit pro supposito in recto, non pro natura; & per consequens *corpus mei* erit idem ac corpus suppositi, quod *sum ego*: semper enim loquitur suppositum in persona sua, nec potest loqui nomine naturæ in recto, quia omnes voces implicantur ad significandum loquitionem suppositi.

Fateor tamen, illud *Meum*, licet magis directe significet, & referat suppositum, magis tamen determinate significare naturam loquentis: omnis enim loquitor creata, est actio immediata alicuius naturæ intellectualis, quæ per illam loquitionem exprimit suam mentem, & per consequens necessario exprimitur natura, cuius mens exprimitur, & exprimitur talis natura determinata, quæ est principium proximum loquitionis; sed magis directe, licet minus determinata, exprimitur suppositum per illud pronomen *Ego*, & *Meum*. Nam sicut *Disput. 13. de Incarnat.* *S. 3.* diximus, illas voces *hic homo*, significare directe suppositum, & indirecte humanitatem, sed tamen hanc determinata, suppositum vero in confuso, ita ut, *hic homo*, idem sit ac suppositum *huius humanitatis*: sic dicendum est de illo pronomine *Ego*, quod idem sit ac suppositum *huius naturæ loquentis*. Quare, quando dico: *hic est humanitas mea*, idem est ac dicere, *hic est natura humana suppositi*, quod terminat hanc naturam loquentem. Hinc enim est, quod Deus loquens de se ipso per loquitionem procedentem immediate à natura Diuina, & non à suppositis, possit dicere: *Ego sum Pater, ego sum Filius, ego sum Spiritus Sanctus*, quia scilicet illud *Ego* determinat semper solum naturam loquentem, non vero suppositum, ut sensus sit: suppositum *huius naturæ loquentis*, est *Pater*, est *Filius*, est *Spiritus Sanctus*: quod verum est, non

non de eodem supposito, sed de supposito vage accepto.

Hinc colligitur iam primo sensus illorum verborum *corpus meum*; idem enim significant, ac corpus naturæ humanae, quæ est humanitas suppositi, quod terminat hanc naturam loquentem. Vnde illa verba non solum sunt vera prolatæ à natura humana Christi, quæ de facto loquebatur, sed etiam prolatæ non ab humanitate, sed à natura Diuina Verbi vera es- sent. Nam si Verbum a summis naturam leonis, potuisse Verbum ut Deus dicere de corpore leonis: *hoc est corpus meum*; scilicet corpus illius naturæ leonis, quæ est vere natura suppositi, quod terminat naturam Diuinam loquentem. Sic ergo de facto Verbum per naturam Diuinam posset loqui, & de Christi corpore dicere: *hoc est corpus meum*; scilicet, est corpus humanitatis suppositi quod terminat naturam Diuinam loquentem.

Colligitur secundo; si ad veritatem illius pronominis, *meum*, in verbis consecrationis requireatur, quod in Eucharistia esset illud, per quod illud corpus habet id, quod significatur per illud *meum*; oportet virque, sub speciebus esse ex vi verborum suppositum Diuinum Verbi terminans tale corpus. Probat ex dictis, quia *esse meum* est esse corpus illius naturæ humanae, quæ est natura suppositi terminantis naturam loquentem: hoc autem includit multa, scilicet, hoc corpus pertinere ad talen humanitatem, & illam humanitatis pertinere ad suppositum, quod terminat naturam loquentem. Si ergo deberet sub speciebus esse totum id, per quod corpus illud habet, quod à Christo possit appellari *sum*, oportet ponit ex vi verborum coniunctionem illius corporis cum supposito talis naturæ loquentis, per quam coniunctionem corpus illud potest dici *meum* à Christo loquente.

Dices, si natura humana Christi terminaretur simul per personalitatem Patris, & Filii, vel per subsistentiam Verbi, & per subsistentiam creatam propria, tunc non oportaret ad veritatem verborum, esse viramque substantiam sub speciebus, sed sufficeret altera illarum; nam ratione singularium possit Christus dicere vere, illud esse corpus suum ergo illa subsistentia, quæ esset sub speciebus, non esset ex veritate verborum, cum absque positione illius verba adhuc possent esse vera. Respondeatur, in primis nos supponere, quod ut verius amplexi sumus *disp. 12. de Incarnat. sect. 6.* non posse humanitatem terminari simul subsistentia propria, & aliena, vel duplici diuinaquo supposito, non potest ponit illa causa, in quo subsistentia Verbi non esset necessaria ad veritatem verborum. Deinde, quidquid sit de eo causa, nunc ramen de facto, cum natura humana subsistentia sola subsistentia Verbi, necessarium esset ad veritatem verborum, quod hæc subsistentia sit sub speciebus, si ad eiusmodi veritatem requireretur, ponit sub speciebus id quod significatur per esse *meum*; quia de facto nihil aliud est, quod illud corpus sit Christi, nisi corpus illud esse talis naturæ humanae, & illam esse naturam suppositi terminantis naturam loquentem illa verba, sed de facto in tantum est natura suppositi terminantis talen naturam loquentem, in quantum humanitas illa terminatur à supposito Verbi, cuius humanitas loquitur ergo de facto non possent esse vera verba, nisi sub speciebus esset hoc, quod est illam humanitatem terminari à supposito Verbi.

Aliter ergo ad argumentum principale respondendum est, ad veritatem illius pronominis, *meum*, non requiri, quod sub speciebus sit id, per quod fortius habet illud corpus esse illius, qui loquitur:

P. Joan. de Lugo de Sacramentis.

itaque licet per *li meum* significetur, corpus illud terminari persona loquentis, non tamen quod terminetur ibi, vbi cumque est; quare licet in Eucharistia non esset unio hypostatica, posset Verbum dicere de illo, esse corpus suum, cum eidem corpori vniatur in celo; quia *li meum* ex communi hominum acceptio- ne non sumitur reduplicative, ita ut significetur ibi esse rationem formalem, quia conficitur in esse *mei*, sed specificative, significando, illud corpus esse, quod absolute est *meum*. Ex quo sic, ut licet per pos- sibile, vel impossibile corpus illud in Eucharistia haberet propriam subsistentiam creatam, & non Diuina, posset tamen Verbum de illo dicere, ibi esse corpus suum, quia ad hoc satis esset, quod in celo subsisteret subsistentia Verbi.

Confirmatur, quia illud *meum* non solum signifi- cat, ut dicebamus, quod natura illa, cuius est corpus, *Quid signi- ficeret illud meum*.

Colligitur secundo; si ad veritatem illius pronominis, *meum*, in verbis consecrationis requireatur, quod in Eucharistia esset illud, per quod illud corpus habet id, quod significatur per illud *meum*; oportet virque, sub speciebus esse ex vi verborum suppositum Diuinum Verbi terminans tale corpus. Probat ex dictis, quia *esse meum* est esse corpus illius naturæ humanae, est coniuncti alii partibus eiusdem naturæ: quæ tamen coniunctio corporis cum alii partibus humanitatis non ponitur in Eucharistia ex vi verborum, sed per concomitantiam; ergo nec hoc, quod est terminari tali subsistentia, debet esse ex vi verborum: sed pater consequentia, quia *li meum* tam includit coniunctionem corporis cum natura loquentis, quam cum supposito; ergo si verificatur illud pronomen *meum*, non potest ex vi verborum coniunctione corporis cum natura loquentis, potest etiam verificari, licet non sit ex vi verborum terminatio corporis per subsistentiam loquentis.

Adde, licet illud corpus nec in Eucharistia, nec alibi vniatur Verbo, sufficeret unio præterita, ut anima Christi posset dicere, illud esse corpus suum: sicut anima S. Petri posset dicere de suo cadavere, illud esse corpus suum; nam iuxta communem modum intelligendi *li meum* solum significat, illud corpus pertinuisse ad naturam loquentis, quando ultimum corpus habuit.

Obiecit primo, licet corpus dicat in recto solam naturam primam, & organizationem humanam in obiectum pri- obliquo, debet tamen ad veritatem verborum ponit *meum*.

sub speciebus corpus ut organizatum, hoc est, aliqua organizatio, quia debet ibi habere esse organizationem, ergo similiter debet ibi ponit non solum id corpus specificative, quod est *meum*, sed reduplicative, sed id, per quod constitutur in illa talis. Respon- *Respondeatur*, detur negando consequentiam. Ratio discriminis desumenda est ex diversa significatione, quam iuxta hominum placitum habent diversæ voces; nam, ut notauimus supra *disp. 1. sect. 4.* aliquæ sunt, quæ signi- *Aliqua voces* ficant formam præsentem, aliae præscindunt à præ- *significans* sente, vel absente: si enim, quando dicimus, hic esse formam præ- *sentem*, alia obiectum cognitum, vel amatum, non significamus, *præscindunt*, hic esse formam, à qua constitutur in illa cogniti, vel amati; quando vero dicimus, hic esse subiectum album, significamus; hic habeti albedinem: illud ergo prædicatum, *meum*, est omnino ex illis præ- *dicatis*, quia non significant præsentem formam constitutiuam sui; nam alia omnia, quæ dicuntur mea, ut libri, serui, prædia, non habent ibi, vbi sunt, & vbi appellantur mea, id, per quod dicuntur mea. Homines ergo audiētes, hoc esse corpus *meum*, non intelligunt, hic esse etiam rationem formalem con- *stitutuam* in illa *mei*, sed solum specificative hic esse corpus, quod est *meum*. Aliud vero est denominatio- *ne organizati*, quæ sicut significat formam intrinse- *cam*, sic etiam formam præsentem ibi, vbi dici- *tur esse corpus organizatum*; quod non potest

E 3 melius

melius probari, quam ex usu loquendi hominum per eiusmodi voces.

I 22.
Obicitur se-
cundo.

Repondeo,

Obicitur secundo, quia *li sanguis* non consecratio-
ne calicis non significat naturam sanguinis in ab-
stracto, que posset dici *sanguinitas*, sed in concreto,
sicut ignis, & aqua; ergo ex vi verborum significa-
tur aliqua substantiam. Respondeo, sanguinem non
significare substantiam, sed naturam sanguinis;
quia licet sanguis non animetur, est tamen vere
pars humanitatis; nomina autem partis non signifi-
cant substantiam, quia non significant illam, ut
existentem per se; quare licet caput habeat substantiam
particularem, haec tamen non significatur per no-
men *capitis*: dicimus enim, Verbum assumptum cap-
tur, & manus, &c. non posset autem dici Verbum
assumptum caput substantis; & similiter dicimus,
non solum hominem, sed humanitatem constare ex
capite, manibus, &c. Quod idem locum habet in san-
guine: dicimus enim, Verbum assumptum sanguinem;
& humanitatem confitare ex carne, & sanguine;
ergo per hanc **vozem sanguinis** non significatur
natura sanguinis cum substantia.

I 23.
Instantia.

Diluitur.

Dices, licet sanguis, dum est in homine, sit pars; at
vero quod est effectus, iam non est pars; ergo, quan-
do loquimur saltem de sanguine effuso, loquimur
de illo cum substantia. Respondeo, sanguinem etiam
effusum semper retinere nomen, & conceptum par-
tis, sicut caput abscissum, vel animam separataam;
quare sicut hac de causa non diceretur Verbum esse
caput, si caput maneret abscissum, nec de facto in tri-
duo Verbum dicitur anima, sed *vnius anima*, & capi-
ti; sic nec Verbum dicitur in triduo sanguis, sed
retinuisse assumptum sanguinem, ut facient omnes
Theologi. Ex quo clare ostendatur, per sanguinem etiam
separatum non significari substantiam, sed naturam;
quia licet minus proprie, adhuc concipitur ut
pars humanitatis mortua.

I 24.
Obicitur se-
cundo.

Respondeo.

Secundo obicitur; quia in termino *à quo* huius
conversionis expellitur substantia panis ex vi ver-
borum; ergo in termino *ad quem* debet esse sub-
stantia ex vi verborum. Respondeo negando conse-
quentiam; quia etiam in termino *à quo* expellitur
forma substantialis ex vi verborum, & tamen ex
parte termini *ad quem* non ponitur forma sub-
stantialis ex vi verborum, ut supra vidimus; ne-
que est necessaria haec proportio; quia verba signifi-
cant, ibi non manere aliquid substantiae praecedentis;
non tamen significant ponit formam, vel sub-
stantiam substantiae sequentis.

Inferitur nec
diuinitatem,
nec unionem hy-
postaticam esse ex vi
verborum.

I 25.
Difficultas est
de Patre, &
Spiritu san-
cto.

Adsum etiā
per concomitantiam;
et per
concomitan-
tiam.

Suarez,
Valquez.

Hinc infero, nec Diuinitatem, nec unionem hy-
postaticam esse ex vi verborum, sed solum per con-
comitantiam; quod constat ex rationibus supra fa-
ctis; & satis indicatur à Tridentino vbi supra.

Restat difficultas, an Pater, & Spiritus sanctus sint
etiam in hoc Sacramento? In quo licet aliqui nimis
formidauerint, dicentes, solum Christum esse in hoc
Sacramento, non tamen videtur dubitandum, quin
etiam alia Personae adhuc, non solum ut in aliis re-
bus, sed speciali titulo propter coniunctionem cum
Verbo; nam sicut vno anima cum corpore suffi-
cit, ut posito corpore Christi, ponatur etiam anima
etiam per concomitantiam; cur etiam non dicimus, ade-
sse per concomitantiam personam Patris, & Spiritus
sancti, cum adhuc Diuinitas, quae cum illis non uni-
tur, sed realiter identificatur? Itaque sicut cum hu-
manitate Christi adsum speciali titulo Pater, & Spi-
ritus sanctus ratione unionis ad Verbum, sic etiam
in Eucharistia, ita ut si per impossibile tota Trinitas
non esset vbique, debetur esse in Eucharistia propter
presentiam humanitatis Christi. Videatur Suarez
disputat. 5. 1. scilicet, utim, in fine; & Valquez disputat.

185. num. 17. Nec hic modus loquendi alienus est à
sanctis Patribus; sed valde visitatus, nam S. Thomas S. Thom.
Opus. 62, cap. 2. p. 18. Est ibi aliud, dicit: *Dens Pater*
in Eucharistia tunc, quod ipse est, & habet, cum Spiritu
sancto dedit. Et infra, quoties à Sacerdote oblatum fuerit
*hoc sacrificium, toies *Dens Pater* cum *Filio* & *Spiritu**
sancto se totum ad fruendum exhibet. Anton. Reimpin. *Ant. Reimpin.*
golus Scrm. de corpore Christi efficit Bernardum pingula
*dicentem: O *Sacramentum Sacramentorum*, in quo*
*Pater, *Filius*, & *Spiritus sanctus* datur! Idem habet*
Lanspergius tractatus de Eucharistia, qui habetur Lan-
pergius cap. 16. §. 3. ver. 4. Gabriel Leet. 42. in Canon. & Gab.
ali).

Petes primo, an ratione huius concomitantiae di-
ci possit, quod manducatur Pater, & Spiritus san-
ctus à sumente Eucharistiam? P. Vasquez vbi supra Valquez
videtur concedere, & defendere illam loquio-
nem: unde mitum est, P. Luisum Turianum in *Trinitate*
Censuris Theologicis Cent. 1. dub. 4. acerbe censu-
re illum modum loquendi. Ego tamen existimo, il-
lum esse loquitionem imprudentem; quia manducari
importat motum localē, quo ab ore in stomachum
traicitur cibus; quod non potest proprie conuenire
Patri, vel Spiritui sancto. Verbo autem conuenit
propter communicationem idiomatum cum huma-
nitate, quae vera manducatur.

Petes secundo, an possit dici, quod panis conuer-
titur in Patrem, & Spiritum sanctum saltem per *concomitantiam*? Ad hoc enim non videtur regni-
quod adhuc ex vi verborum. Respondeo tamen ne-
gatiue; quia illud, in quo sit conuersio, debet suc-
cedere loco panis in ordine ad sustentanda accidentia;
ut constat ex *disputat. precedenti*. Pater autem & Spi-
ritus sanctus non succedunt in hoc munere, sed lo-
lus Filius, qui per suum corpus sustentat accidentia
panis efficienter; & ideo panis dicitur converti in
olum, non in alias personas.

Hinc infero, licet signatis accidentibus panis, di-
ci possit, *iste est Filius Dei*, & *iste est Deus*, tamen pos-
se dici, *iste est Pater, vel Spiritus sanctus*; nam licet ibi
sint Pater, & Spiritus sanctus, non tamen substantia
illis accidentibus, & ideo licet possimus dicere, ibi
esse, non tamen, istum esse Patrem; quia (ut confit
ex *disputat. 6.*) non sufficit praesentia *etiamque* sic
substantiae, ut possit substantia aliqua demon-
strari per accidentia per *il hoc*.

Dices, persona Verbi non sustentat immediate
accidentia panis, & tamen quia per concomitan-
tiam eum corpus Christi, quod sustentat ea ac-
cidentia, dici potest: *iste est Filius*, ergo sufficit haec
concomitantia sub illis accidentibus, ut possimus
dicere: *iste est Pater*. Respondeo negando conse-
quentiam. Ratio discriminis est, quod Verbum est
suppositum, in quo est corpus Christi; denomina-
tiones autem corporis tribuntur toti supposito,
sicut dicimus hominem alium, licet albedo sit in
sola materia; idcirco dicitur Verbum substantia quia sub-
stantia corpus Verbi. At Pater, & Spiritus sanctus sunt
alia supposita, quibus nullo modo communicantur
denominationes humanitatis Christi. An vero pos-
simus dicere, *hec est diuinitas*, communis est quafio-
de aliis praedicatis humanitatis, an tribui possin-
tur Diuinitas, ut si dicas, *Deitas est passa*; *Deitas refut-*
rexit, &c. de quo Suarez 1. tom. in 3. p. *disput. 5.*
scilicet. 2. & Valquez *disput. 63. cap. 5.* & non
diximus *disput. 2. 1.* de Incarnatione.
scilicet. 1. num. 32.

DISPV